Årsberättelse

Jubileumsåret 2014

Hjärnfonden

Innehåll

Hjärnfonden i korthet 2
Generalsekreterarens inledning. 3
20 år av framgångsrik hjärnforskning 4
Från insamling till resultat 7
Året 2014 8
Rekordåret 2014 10
Styrelsen och Scientific Advisory Board. 11
Hjärnfondens donator 12
Visste du att 13
Forskarporträtt 14
Vetenskapliga nämnden 15
Hjärnfondens forskningsstöd. 16
Hjärnfondens forskningsanslag. 18
Så här kan du stödja Hjärnfonden. 21
Tack för ditt stöd. 22
Företagspartners. 23
Förvaltningsberättelse. 24
Resultaträkning 29
Balansräkning. 30
Noter. 32
Revisionsberättelse. 38

Hjärnfonden i korthet

- **Stiftelsen bildades 1994 på initiativ av professor Lennart Widén vid Karolinska Institutet. Styrelsens ordförande har sedan starten fram till och med 2009 varit tidigare finansministern Kjell-Olof Feldt, som numera är hedersordförande.**

- **Hjärnfondens vision är att ingen ska behöva lida av sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar i hjärnan.**

- **Hjärnfonden är en insamlingsstiftelse som skapar resurser till forskning och information om hjärnan och övriga nervsystemet, dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.**

- **Hjärnfonden delar ut post-doc stipendier och anslag till forskare och forskargrupper för att möjliggöra eller intensifiera livsviktig forskning. Målet är att hitta nya, effektiva behandlingar.**

- **Forskningen handlar även om den friska hjärnans utveckling och potential. Hjärnfonden arbetar också för att öka kunskapen hos allmänheten genom information, föreläsningar och seminarier. Sedan Hjärnfonden bildades för drygt 20 år sedan har över 700 forskningsprojekt fått stöd och mer än en halv miljard kronor har använts till forskning och information om hjärnan.**

- **Hjärnfonden är den enda insamlingsorganisation som ser hjärnan och resten av nervsystemet som en helhet, vilket är nyckeln till att hitta botemedel.**

- **Hjärnfonden har inga statliga bidrag utan är helt beroende av testamenten och gåvor från privatpersoner och samarbeten med företag för att finansiera verksamheten.**

Produktion: STHLM Kommunikation & IR AB | Tryck: Edita Bobergs AB, 2015

Jubileums- och rekordåret 2014

För 20 år sedan visste vi förhållandevis lite om hjärnan. På 90-talet exploderade hjärnforskningen och 90 procent av våra nuvarande kunskaper om hjärnan har upptäckts under dessa 20 senaste år. Kunskapen om att hjärnan är plastisk och föränderlig, inte statisk och oföränderlig, är till exempel ett helt nytt sätt att se på hjärnan. Hjärnforskningen i Sverige hör till den bästa i världen. Den gör att vi idag har revolutionerade behandlingar för blodproppar och blödningar i hjärnan (stroke) som räddar många liv. Överlevnaden för nyfödda barn med syrebrist har ökat med 50 procent tack vare kylbehandling. Intensiv forskning för att ta fram ett vaccin mot Alzheimers sjukdom pågår.

Detta är bara några exempel på stora svenska forskningsframgångar under senare år.

Men fortfarande är vi bara i början av att förstå mer om hur hjärnan fungerar. Och fortfarande kommer mer än var tredje person i vårt land någon gång i livet att drabbas av hjärnohälsa – det är lika många som drabbas av cancer.

Alla känner vi någon med skador på hjärnan eller som har funktionsnedsättningar – det kan vara ett barn som fått ADHD-diagnos, en äldre släkting med demens, eller arbetskamrater som mitt i livet drabbats av depression eller stroke.

Med större resurser skulle hjärnforskningen kunna bli ännu mer framgångsrik och hjälpa ännu fler drabbade. Psykisk ohälsa av olika slag är ett växande samhällsproblem och forskningen måste skyndas på för att fler människors liv ska kunna räddas.

Men hjärnans forskning fokuserar inte bara på sjukdomar eller skador. Om vi inte vet hur den friska hjärnan fungerar, kan vi inte känna igen sjukdomstillstånd. Därför är den nyfikenhetsdrivna grundforskningen lika viktig.

För 20 år sedan funderade professorn och visionären Lennart Widén på vad som skulle kunna göras åt bristen på resurser till hjärnforskningen.

Han diskuterade med kollegor på Karolinska Institutet och framstående neuroforskare från övriga universitetsorter. Resultat blev bildandet av insamlingsstiftelsen Hjärnfonden, med fokus på hela hjärnan och nervsystemet och med förre finansministern Kjell-Olof Feldt som första ordförande. Hjärnfonden var och är fortfarande pionjär eftersom vi vid starten 1994 var den första organisationen med fokus på hela hjärnan och nervsystemet.

20 år har gått och under dessa år har Hjärnfonden gjort allt för att främja svensk hjärnforskning och öka kunskapen om hjärnan. Hjärnfonden får inget statligt stöd. All verksamhet bedrivs med insamlade medel.

Första år samlade Hjärnfonden in 290 000 kronor. Jubileumsåret 2014 nådde insamlingen rekordnivån 110,5 miljoner kronor. Under dessa 20 år har 760 forskningsprojekt fått stöd. Mer än en halv miljard kronor har gått till forskning och till Hjärnfondens andra uppdrag: att informera allmänheten om hur den friska och den drabbade hjärnan fungerar.

Jubileumsåret 2014 blev ett rekordår. Vi har aldrig delat ut så mycket pengar till våra ändamål samtidigt som vi har samlat in rekordmycket pengar. Vi har finansierat 77 högkvalitativa forskningsprojekt, ledda av etablerade forskare – fler än någonsin tidigare. 25 unga forskare fick stipendier för att bedriva avancerade så kallade post-doc-studier. Ändå måste jag konstatera att det finns allt för många duktiga forskare och kvalificerade projekt som Hjärnfonden tyvärr inte kan stödja – därför att våra insamlade medel inte räcker till. Forskning kring hjärnan och alla dess diagnoser har hittills haft svårare att få resurser än forskning om andra folksjukdomar, till exempel cancer som i snitt får åtta gånger mer i gåvor från svenska folket.

Det måste vi tillsammans ändra på.

Det är otroligt angeläget att forska mer om hjärnan, dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar så att ingen ska behöva lida. Den hjärn-relaterade ohälsan kostar samhället ofattbara 165 miljarder kronor om året. Om man listar de vanligaste anledningar till förlorade friskår är åtta av tio hjärnsjukdomar.

Nu ser vi fram emot ett nytt år när intresset växer explosionsartat för universums mest komplexa struktur – hjärnan. Hjärnfonden ska fortsätta att bekämpa hjärnans ohälsa genom att samla in pengar till livsviktig forskning.

Under de kommande 20 åren kan vår kunskap om hjärnan revolutioneras om bara hjärnforskningen får mer resurser och därmed fler forskare och smarta hjärnor i arbete för hjärnans skull.

Det är ni som är givare som gör skillnaden. Jag vill därför rikta ett stort och varmt tack till er alla som hjälpt Hjärnfonden att stödja hjärnforskningen under dessa 20 år.

Gunilla Steinwall,
generalsekreterare

20 år av framgångsrik hjärnforskning

Sedan Hjärnfonden grundades 1994 har det gjorts enorma framsteg inom hjärnforskningen. Faktum är att hela 90 procent av vad vi vet om hjärnan har vi lärt oss de senaste 20 åren. Så vilka är de viktigaste genombrotten och varför? Och vilka betydelsefulla upptäckter kommer vi göra de kommande 20 åren?

Viktiga forskningsframsteg

Den tekniska innovationen har varit helt avgörande för att förstå hjärnan och hjärnrelaterad ohälsa. Nya fantastiska metoder för att analysera gener, celler och hela vår egen aktiva hjärna på sätt som tidigare generationer bara kunnat drömma om, är nu möjliga. Nanoskopi, optogenetik och nya avbildningstekniker för vår hjärna har gett forskarna viktiga verktyg. Revolutionerande forskningsframsteg inom genetik, epigenetik, stamcellsforskning och ökad förståelse kring nybildning av nervceller i hjärnan möjliggör nya metoder för behandling och diagnos.

Den nya genetiken – allt är mer ärftligt än vi trott

Ett stort genombrott inom hjärnforskningen ligger inom ramen för det lilla, våra gener. Genetiken har tagit enorma kliv framåt, vilket har mycket stor betydelse för hjärnforskningen.

I takt med att kunskapen om den mänskliga genetiken har ökat har också vår förståelse för de genetiska orsakerna till olika sjukdomar i hjärnan vuxit. Genetiken påverkar hjärnan på fler sätt än vi tidigare trott. Idag vet vi att det ofta är kombinationer av varianter av flera gener och inte en enskild, som påverkar risken att utveckla en viss hjärnsjukdom, till exempel alkoholism. Det här innebär att en person med en viss genkombnation kan ha lättare att drabbas av en viss sjukdom om hen utsätts för andra, icke-genetiska faktorer.

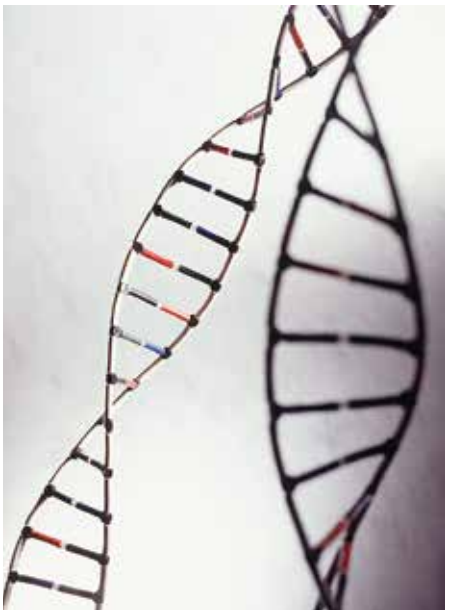

Ett spännande område inom genetiken kallas för epigenetik, en del av genetiken som inte rör förändringar av själva DNA-koden. Det här fenomenet innebär att gener kan stängas av eller sättas på av utomstående faktorer. Vilka gener som är påslagna kan bero på miljöfaktorer, men kan också ärvas vidare av en eller två generationer. Förhoppningen är att neurogenetikens framsteg de närmaste decennierna kommer att leda till nya behandlingsmetoder och en ökad förståelse för hjärnans sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Fyra olika banbrytande avbildningstekniker

Hjärnforskningen har gjort fantastiska framsteg när det gäller att avbilda vår egen levande hjärna. Tack vare skiktröntgen, magnetkameran, PET och MEG-kameran kan vi betrakta hjärnan medan den arbetar. En datortomografi eller skiktröntgen (CT på engelska) används för att se olika vävnadstyper i hjärnan. Metoden är väldigt effektiv för att kunna se blödningar i hjärnan, till exempel efter en trafikolycka.

Med magnetkameran, också kallad magnetresonanstomografi (MR), kan man se sjukdomar och tillstånd som är svåra att upptäcka med CT, som hjärntumörer. Man kan också, genom att mäta blodflödet till olika delar av hjärnan, se vilka delar som aktiveras när man ber personer utföra en viss typ av arbete.

PET är en metod där man via blodet sprutar in en radioaktivt märkt molekyl som man sedan kan följa. På så sätt kan man till exempel studera förändringar i hjärnan vid Parkinsons och Alzheimers sjukdom med stor precision. En fjärde metod är MEG-kameran, med vilken man kan mäta det magnetfält som alstras runt huvudet av hjärnans elektriska signaler. Med MEG-kameran kan man följa mycket snabba förlopp i hjärnan i realtid.

Optogenetik – kunskap om nervceller i hjärnan

Optogenetik är en metod som tagit hjärnforskningen med storm de senaste åren. Tekniken kombinerar genmodifiering med ljuspåverkan och ger oss en förståelse för hur levande nervcellers funktion i hjärnan utvecklas. Man använder ljuskänsliga proteiner från encelliga organismer och sätter in dem i nervcellerna hos möss. De här proteinerna har den egenskapen att de ”slås på” och påverkar cellerna när man lyser på dem. Genom att föra in en tunn fiberoptisk tråd och genom den blinka in i hjärnan med ljus av en viss våglängd kan man aktivera eller hämma många nervceller av samma sort samtidigt.

Nya upptäckter inom stamcellsforskningen

Stamceller finns i alla flercelliga organismer. De är omogna celler som ännu inte specialiserat sig till en viss celltyp i kroppen och som kan dela sig ett obegränsat antal gånger. Stamceller skulle kunna bli en del av terapin vid flera av de sjukdomar och skador där nervceller förstörs. Forskningen på stamceller har därför fått en betydelsefull roll i jakten på nya behandlingar av till exempel Parkinsons sjukdom och ryggmärgsskador.

Nybildning av nervceller i den vuxna hjärnan

På senare tid har vi fått en ökad förståelse för hjärnans egen förmåga att bilda nya nervceller och betydelsen av nya nervceller i gamla hjärnor. Idag vet vi att det sker en betydelsefull nybildning i vissa områden av den mänskliga hjärnan, också hos vuxna personer. Forskare har visat hur man kan sätta fart på nybildningen av nervceller. Den nya kunskapen är ett steg på vägen mot att kunna ersätta förlorade nervceller vid till exempel stroke, Parkinsons eller Alzheimers sjukdom.

Revolutionerande hjärnforskning

Genombrott inom strokeforskningen

De senaste tjugo åren har strokeforskningen resulterat i två revolutionerande genombrott, trombolys och trombektomi. Trombolys är en akut behandlingsmetod där patienter ges ett blodproppslösande läkemedel i syfte att snabbt lösa upp proppar i hjärnans blodkärl och därmed förhindra permanenta skador till följd av hjärninfarkt. Metoden har sedan den introducerades visat sig vara mycket effektiv när den ges så tidigt som möjligt efter symtomdebut.

Trombektomi – eller ”korkskruvsmetoden” – är en relativt ny metod som används främst vid större blodproppar. Metoden innebär att en tunn vajer förs in via en artär i ljumsken och ända upp i hjärnan, där proppen fångas in och dras ut. Med hjälp av den förfinadebehandlingsmetoden kan hälften av de strokedrabbade bli helt återställda eller klara sig utan hjälp.

Kylmetoden som kan rädda barn med akut syrebrist

Ungefär ett barn av hundra drabbas av syrebrist i samband med förlossningen. I allvarliga fall kan det leda till att celler i hjärnan dör. Ungefär ett barn per hundra drabbas i samband med förlossningen av ”asfyxi”, ett tillstånd som resulterar i dålig blodcirkulation i kombination med syrebrist.

För ungefär sex år sedan kom en ny revolutionerande metod för att rädda barn som drabbats av akut syrebrist vid födseln. Genom att snabbt kyla ner kroppen några grader med hjälp av en kyldräkt eller kallvattenmadrass och dessutom hålla den låga temperaturen under tre dygn ökar chansen till överlevnad. Nedkylning av kroppen minskar

ämnesomsättningen, cellerna går på sparlåga och behöver mindre syre för att klara sig igenom de första kritiska dagarna. Idag är nedkylningsmetoden en etablerad behandling vid syrebrist hos nyfödda och används på sjukhus runtom i landet. Den svenska upptäckten har också fått internationellt genomslag. Dödligheten bland barn med syrebrist har halverats och metoden är ett stort framsteg inom neonatalvården.

Alzheimers sjukdom – nytt vaccin är nära

I mitten av 90-talet upptäckte en forskargrupp i Sverige den första genmutationen som ligger bakom bildning av plack i hjärnan. En forskargrupp i Uppsala har skapat antikroppar mot de så kallade protofibrillerna, vilka är förstadier till plackbildning. De hoppas att det inom några år kan finnas ett effektivt läkemedel mot Alzheimers sjukdom ute på marknaden. Det pågår även andra projekt kring nya behandlingsmetoder mot Alzheimers sjukdom runt omkring i Sverige och världen.

Parkinsons sjukdom

År 2000 fick den svenske professorn Arvid Carlsson Nobelpriset i fysiologi eller medicin för upptäckten att dopamin är en signalsubstans i hjärnan. Man fann att nervceller i hjärnan som signalerar med dopamin långsamt dör vid Parkinsons sjukdom och att behandling med ett förstadium till dopamin, dopa, har god effekt på sjukdomen genom att i hjärnan omvandlas till dopamin.

Ålder och genetik är de främsta riskfaktorerna att utveckla sjukdomen. Ännu finns inget botemedel mot Parkinsons sjukdom men hos de allra flesta drabbade patienter kan symptomen behandlas effektivt med läkemedel. Svensk forskning ledde till de första kliniska prövningarna av nervcellstransplantation vid Parkinsons sjukdom. Stamcellsforskningens stora framsteg kan leda till nya möjligheter att transplantera dopaminproducerande nervceller till Parkinsonpatienter.

Deep brain stimulation

Ett tydligt exempel på hjärnforskningens revolutionerande framsteg de senaste 20 åren är Deep Brain Stimulation (DBS). DBS innebär att små tunna elektroder opereras in så att de med stor precision når vissa bestämda områden i hjärnan. Genom att, från en liten pacemaker under huden, skicka en liten elektrisk ström till elektroderna kan allvarliga depressioner, kronisk smärta, ofrivilliga muskelsammandragningar och till och med Parkinsons sjukdom behandlas.

Multipel skleros – stora framsteg med nya läkemedelsbehandlingar

Än så länge finns inget botemedel mot Multipel skleros (MS), men genom att ge inflammationsdämpande läkemedel kan man lindra sjukdomen. Medicinen hindrar immunförsvaret från att attackera det skyddande höljet runt nervtrådarna och minimerar därmed inflammationens skada på själva nerven. Det gör att de funktionsnedsättningar som är kopplade till sjukdomen inte förvärras. Forskningen har gjort enorma framsteg de senaste 20 åren. Något som man nyligen lyckats med är autolog blodstamcellstransplantation. Man byter då ut benmärgen hos patienter med svår MS vilket har inneburit att drabbade blivit till synes friska.

Smärtbehandling

Nytt på forskningsfronten är att så kallade virtual reality-spel, alltså spel där synfältet tack vare en slags hjälm är helt inneslutet i en virtuell värld, kan dämpa hjärnans uppfattning av smärta. Till exempel har man låtit försökspersoner spela ett virtual reality-spel samtidigt som de ligger i en magnetkamera. Forskarna testar försökspersonens smärttröskel genom att till exempel nypa hårt i en tå. Man kan tydligt se på bilderna från magnetkameran att en person som får spela ett virtual reality-spel inte registrerar smärtan i lika hög grad som de som inte fick spela. Förklaringen, tror man, är att hjärnan inte kan hantera alla sinnesintrycken samtidigt och därför blir så distraherad av den virtuella världen att intrycken från verkligheten får stå tillbaka. Tekniken prövas på brännskadekliniker där de drabbade måste genomgå mycket smärtsamma hudtransplantationer och byten av bandage.

Schizofreni och bipolär sjukdom

Forskare idag ser ett samband mellan kreativitet och psykisk sjukdom. Nyligen genomfördes den hittills största studien som gjorts om kreativitet och psykisk sjukdom. Man tittade i nationella hälsoregister för att se om friska släktingar till personer som behandlats för schizofreni, bipolär sjukdom eller depression oftare hade kreativa yrken jämfört med friska personer ur släkter där dessa sjukdomar inte fanns. Resultaten visade att det fanns ett starkt samband mellan kreativitet och framförallt schizofreni och bipolär sjukdom.

I familjer där någon av sjukdomarna finns har friska familjemedlemmar ofta större kreativitet än genomsnittet. Så även om sjukdomarna i sig är negativa för de drabbade, finns en koppling till ökad kreativitet bland dem som bär på generna i en icke sjukdomsalstrande omfattning. Insikt om sambandet mellan kreativitet och allvarlig psykisk sjukdom skulle kunna mildra de fördomar som många drabbade möter idag.

Beroendesjukdomar

Beroendet uppstår genom en kronisk förändring av hjärnans belöningssystem, där minnen av de upplevelser som orsakade beroendet lagras. Efter depression är den näst vanligaste anledningen till förlorade friska år den förvärvade hjärnsjukdomen alkoholism. Men även beroenden av nikotin, droger, tabletter och spel med mera klassas som beroendesjukdom. Forskning pågår för att förstå vad som gör att belöningssystemet ”kidnappas”. Insikten om att beroende är en förvärvad hjärnsjukdom är viktig och man vet idag att det finns starka genetiska riskfaktorer. Vissa individer löper, på grund av de genvarianter de bär på, betydligt större risk än andra att utveckla beroendesjukdom.

Migrän

Migrän är en av våra absolut vanligaste folksjukdomar – runt en miljon svenskar beräknas lida av migrän. Orsaken till migrän är inte riktigt klarlagd men man vet att ärftliga faktorer spelar stor roll. Med de nya genetiska teknikerna går forskningen framåt så att vi kan ta reda på vilka genetiska variationer som leder till ökad risk för olika typer av huvudvärk. Detta kan leda till nya och mer effektiva mediciner.

Artikeln är delvis baserad på samtal med
Lars Olson, Hjärnfondens ordförande

Från insamling till resultat

Hjärnfonden är helt beroende av gåvor från privatpersoner och företag. Allt stöd som delas ut till forskare och forskargrupper är insamlade medel. Hjärnfonden har inget statligt stöd. Gåvor till hjärnforskningen betyder mycket för den drabbade och deras familjer.

Några exempel på framsteg och viktiga genombrott inom hjärnforskningen

- Nya sätt att ”vaccinera” mot Alzheimers sjukdom prövas nu kliniskt.
- Behandlingen av den vanligaste typen av stroke har radikalt förbättrats genom propplösande medicin och utdragning av proppar. Upptäckt av en ny substans som öppnar upp för behandling upp till två dagar efter stroke och som nu ska testas på patienter.
- Identifiering av mekanismer som orsakar hjärnskador i samband med födseln, vilket kan leda till förbättrad behandling och ett friskare liv för de drabbade barnen.
- Nedkylningsmetoden som ökar chanserna för överlevnad bland för tidigt födda barn med 50 procent.
- Experimentella studier talar för att följderna av en akut ryggmärgsskada skulle kunna minskas med en medicin.
- Blodstamcellstransplantation tycks kunna ”bota” svåra former av MS.
- Forskare utvecklar antikroppar mot de skadliga proteinformer som uppstår i hjärnan vid Parkinsons sjukdom, i hopp om en ny behandlingsmetod som skulle kunna bromsa sjukdomsutvecklingen.
- Stamcellstekniker har utvecklats så att vi kan omvandla andra celler från en patient till nervceller som skulle kunna transplanteras vid till exempel Parkinsons sjukdom.

Så här arbetar Hjärnfonden

1 Insamling

Hjärnfonden samlar in pengar för att finansiera forskningsprojekt och öka kunskapen hos allmänheten genom information, föreläsningar och seminarier. Genom gåvor och testamenten samlade Hjärnfonden in 110,5 miljoner kronor 2014.

2 Utdelning av insamlade medel

Hjärnfonden kunde dela ut totalt 57,4 miljoner kronor till avancerad hjärnforskning och information om hjärnan, dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

3 Forskare ansöker

Hjärnfonden stöder forskning om hjärnan och övriga nervsystemet och alla dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Varje år ansöker cirka 250 forskare och forskargrupper om finansiering. Men ännu har Hjärnfondens insamlade medel inte nått den nivå där vi har möjlighet att svara mot de behov som finns för de högt kvalificerade projekt som valts ut av Hjärnfondens vetenskapliga nämnd.

4 Stöd till den främsta hjärnforskningen

Hjärnfonden delar ut stipendier och anslag till forskare och forskargrupper för att möjliggöra och intensifiera livsviktig forskning.

Hjärnfondens vetenskapliga nämnd garanterar att de forskare som får Hjärnfondens anslag eller stipendium tillhör den svenska forskareliten.

Vetenskapliga nämnden består av ett tjugotal av landets främsta neurovetenskapliga experter. Dessa gör en noggrann granskning av ansökningarna enligt fastställda kriterier.

5 Ger resultat, effektivare behandlingar och fler räddade liv

Forskning om hjärnan räddar liv. Forskningsresultaten leder till att fler människor får rätt diagnos, effektiv behandling och bättre förutsättningar att leva ett värdigt liv.

Året 2014

Gunilla Steinwall, Kronprinsessan Victoria och professor Lars Olson, ordförande Hjärnfonden.

Hjärnans Dag i tre städer lockade rekordpublik

Intresset för Hjärnans Dag var mycket stort när Sveriges främsta hjärnforskare och experter bjöd på de senaste rönen kring hjärnans förmåga, sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar. Sammanlagt 1 600 personer deltog på Hjärnans Dag, Hjärnfondens årligen återkommande kunkapsdag, som arrangerades i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Hjärnforskningens genombrott de senaste 20 åren, den uppkopplade barnhjärnan och banbrytande forskning som räddar livet på barn som föds med syrebrist, den viktiga sömnen samt det senaste inom stroke- och Alzheimerforskningen är några exempel på vad Hjärnans Dag bjöd på.

På Hjärnans Dag i Stockholm medverkade även en av Sveriges mest kända komiker, Måns Möller med ett kort avsnitt från sin föreställning "Jävla pajas – det här skojar du inte bort". Han berättade om hur livet ställdes på ända när hans son Viggo fick diagnosen autistiskt syndrom.

Kronprinsessan Victoria, Hjärnfondens beskyddare, hedrade evenemanget med sin närvaro under hela dagen i Stockholm.

Insamlingsgala till förmån för Hjärnfonden

I april månad arrangerade föreningen Kung över Livet en insamlingsgala på Södra Teatern i Stockholm till förmån för Hjärnfonden och forskning kring neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF). Det inbegriper ADHD, ADD, Tourettes syndrom, Aspergers syndrom, autism, OCD, dyslexi och dyskalkyli. Biljettintäkterna från galakvällen gick till föreningens egen insamling hos Hjärnfonden och resulterade i hela 130 958 kronor. Bland artisterna som uppträdde under kvällen fanns Måns Möller, Nanne Grönvall, Jakob Samuel, Caroline af Ugglas, Jacob Gordin med flera.

Kung över Livet är ett initiativ från mammor, bosatta på olika håll i Sverige. Mammorna har förts samman genom att alla har barn, ungdomar och unga vuxna med någon form av funktionsnedsättning. Deras strävan är att öka kunskapen och få större förståelse för barn med NPF. Barnen ska ges bästa förutsättningar för att få hjälp att tro på sig själva och sin framtid. Målet för Kung över Livet är också att samla in mer pengar till forskningen kring NPI till förmån för Hjärnfonden.

Hjärnrapporten – ny kunskapsrapport sammanfattar forskningsgenombrott

I samband med Hjärnfondens 20-årsjubileum publicerades den första kunskapsrapporten. Hjärnrapporten sammanfattar och lyfter fram viktiga resultat och utmaningar inom hjärnforskningen. Ambitionen har varit att ge olika perspektiv på hjärnan, från både forskare och de drabbades sida, presentera forskningsgenombrott och ge en bild över vad hjärnsjukdomarna kostar samhället. I rapporten kan man bland annat läsa att den totala notan för hjärnsjukdomar i Sverige uppgår till 165 miljarder kronor per år. Det är mer än avsättningarna till tjänstepensionssystemet under ett år.

Rapporten är ett verktyg i Hjärnfondens ändamål att informera och öka kunskapen om hjärnan och övriga nervsystemet, dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Hjärnfonden instiftar jubileumsutmärkelse

Med anledning av Hjärnfondens 20-årsjubileum instiftades ett särskilt jubileumsanslag på 1,5 miljoner kronor som kommer att gå till Alzheimerforskningen. I takt med att vi blir äldre spås antalet personer med Alzheimers sjukdom öka kraftigt. Idag finns inget botemedel och den fortsatta forskningen på området så oerhört viktig. Jubileumsanslaget kommer att delas ut under hösten 2015.

Gunilla Steinwall och Richard Ohlsson, programledare.

Hjärnfonden förmånstagare i Svenska PostkodLotteriet

Hjärnfonden blev ny förmånstagare i PostkodLotteriet och fick ta emot fem miljoner kronor, pengar som kommer att göra stor nytta för svensk hjärnforskning. Hela överskottet från PostkodLotteriet går till förmånstagarna.

Ishinksutmaning genererar 4 miljoner kronor till ALS-forskningen

Ishinksutmaningen eller Ice Bucket Challenge drog igång i USA under sommaren och spred sig snabbt som en löpeld runt hela världen. Presidenter, kändisar, allmänheten och företag har skickat utmaningar till varandra och sedan lagt upp filmer på Youtube och andra sociala media när de häller iskallt vatten över sig till förmån för ALS-forskningen. Hjärnfonden fick tack vare annonsering på Facebook, presskontakter, egen sajt och spridning i sociala media över 35 000 SMS-gåvor till Ice Bucket Challenge.

Gunilla Steinwall, Peter Andersen, professor i neurologi, Umeå universitet.

Tack vare gåvor i samband med Ice Bucket Challenge kunde Hjärnfonden i december 2014 dela ut 3 miljoner kronor till ALS-teamet vid Umeå universitet. Stödet gör det möjligt för Sverige att delta i världens största forskningsprojekt om ALS med en världsomspännande analys av arvsmassan från 15 000 personer, ALS-patienter och friska.

Målet är att kunna förebygga uppkomsten av ALS hos personer som bär på sjukdomsanlaget. Forskningsresultaten är också av betydelse för utvecklingen av bromsande läkemedel mot andra hjärnsjukdomar, till exempel Alzheimers sjukdom och Parkinsons sjukdom.

Hjärnfonden syns i media

Intresset för Hjärnfonden ökade under året i form av fler tidningsartiklar och intervjuer i TV och radio. Ice Bucket Challenge bidrog till ett omfattande mediegenomslag både i print, TV, radio och digitala kanaler. Generalsekreterare Gunilla Steinwall intervjuades frekvent av lokalradio och TV.

Hjärnans Dag fick stor uppmärksamhet, inte minst på grund av intresset för föreläsarna och Kronprinsessans Victorias närvaro, som genererade flera intervjuer i TV och radio. Tack vare Utbildningsradions närvaro under Hjärnans Dag i Stockholm finns större delen av programmet att ladda ned på www.ur.se.

En större annonskampanj med halvsidor i dagspress initierades under hösten för att uppmärksamma behovet av pengar till hjärnforskningen. Det stärktes av digital bannerannonsering.

Gunilla Steinwall i Nobelstudion

Medieåret avslutades med en plats i Nobelstudion. Med anledning av årets Nobelpris i fysiologi eller medicin, och upptäckten av ett positioneringssystem i hjärnan som gör det möjligt att uppfatta var vi befinner oss och hur vi hittar från ett ställe till ett annat, blev Hjärnfondens generalsekreterare inbjuden att delta i SVT:s sändningar från Nobelfesten.

20 år av hjärnforskning – rekordåret 2014

Aldrig har vi delat ut så mycket pengar till våra ändamål samtidigt som insamlingen har slagit rekord under jubileumsåret 2014. Insamlingen ökade med 70 procent jämfört med 2013 och gåvorna från privata givare ökade med 25,4 procent.

Hjärnfonden har stöttat svensk hjärnforskning med mer än en halv miljard kronor under 20 år

1994 – första verksamhetsåret Hjärnfonden samlade in

290.000 kr

2014 – rekordåret. Tack vare alla generösa gåvor från privatpersoner och företag samlade Hjärnfonden in

110.500.000 kr

Drygt 760 forskningsprojekt har fått stöd under Hjärnfondens 20 år

70 procent – blev den totala intäktsökningen 2014

57,4

MILJONER KRONOR

delades ut till livsviktig hjärnforskning under året

71,6

MILJONER KRONOR

gick till våra ändamål – forskning och information om hjärnan

14,5

MILJONER KRONOR

av insamlade medel 2014 kommer att föras över till ändamålen 2015 utöver ordinarie budget

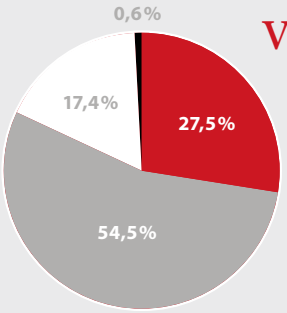

Varifrån kommer gåvorna?

Gåvor möjliggör Hjärnfondens arbete. Med hjälp av insamlade medel ges resurser till livsviktig forskning och information om hjärnan.

- Gåvor från privatpersoner
- Testamenten
- Större donationer från privatpersoner och företag
- Övriga gåvor

Hjärnfondens administrativa kostnader

3 PROCENT

Hjärnfondens insamlingkostnader

13 PROCENT

Styrelsen

Lars Olson
Ordförande sedan 2010.
Professor vid institutionen för neurovetenskap, Karolinska Institutet.

Mathias Engdahl
Ledamot sedan 2012.
Företagare och grundare av företagen Pocket Shop och Pocketgrossisten.

Per Nydahl
Ledamot sedan 2006.
Civilekonom och engagerad i investeringsföretaget Segulah AB.

Louise Westerberg
Ledamot sedan 2014.
Entreprenör, grundade 1994 Viktor Rydberg Gymnasium.

Susanne Hobohm
Ledamot sedan 2012.
Journalist och författare.

Lars Bergman
Ledamot sedan 2013.
Nationalekonom, professor i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm, sedan 1984. Tidigare rektor för skolan.

Kjell-Olof Feldt
Hedersordförande i Hjärnfonden, som han var med och grundade 1994.
Politiker, Sveriges handelsminister åren 1970-1975, ekonomi- och handelsminister hösten 1982 samt finansminister 1983–1990.

Scientific Advisory Board

Hjärnfondens Scientific Advisory Board har till syfte att ytterligare tillföra styrelsen bred kompetens på det vetenskapliga området och utvecklingen inom hjärnforskning.

Sten-Magnus Aquilonius, professor emeritus vid institutionen för neurovetenskap, Uppsala universitet.

Gunnar Bjursell, professor emeritus, vid Karolinska Institutet.

Ingemar Ernberg, professor i tumörbiologi vid institutionen för mikrobiologi, tumör- och cellbiologi, Karolinska Institutet.

Jonas Frisén, professor vid institutionen för cell- och molekylärbiologi, Karolinska Institutet.

Hugo Lagercrantz, professor i pediatrik vid institutionen för kvinnors och barns hälsa, Karolinska Institutet.

Torsten Wiesel, professor, neurofysiolog och läkare. Tilldelades Nobelpriset i medicin 1981.

En av Hjärnfondens donatorer har ordet

”Jag tror att om vi får en bredare allmänbildning i samhället när det gäller hjärnsjukdomar som till exempel autism, ADHD eller Alzheimers sjukdom, då vet fler hur de ska vara gentemot någon som beter sig avvikande.”

Namn: Catarina Amneus.

Jobbar med: Arbetande pensionär, som grundat och driver Forskraftstiftelsen Theodor Adelswärds minne. Stiftelsen delar ut resestipendier för materialinsamling utomlands inom områdena freds- och konfliktsforskning, mänskliga rättigheter, energi och miljö.

Tror på: Forskning, internationellt samarbete och unga människor som inte är bekväma av sig.

Jag är tilltalad av att Hjärnfonden är en modern stiftelse. En del äldre stiftelser kan vara nog så imponerande men samtidigt stela i sin administration. Det gäller inte för Hjärnfonden. Jag hörde talas om stiftelsen redan på planeringsstadiet, eftersom jag i sociala sammanhang kom i kontakt med några av grundarna. Jag imponerades av deras drivkraft, de hade en tydlig vision och jobbade hårt för att nå dit.

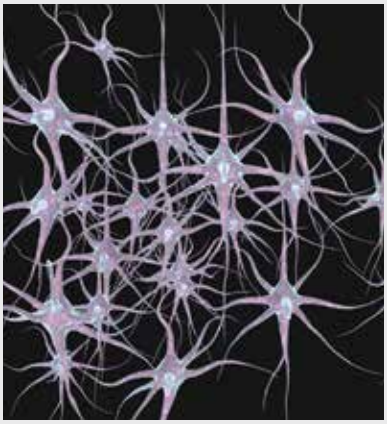

Jag har genom åren utökat mitt stöd till stiftelsen. Från början hade jag inte så stor kunskap om hjärnan och dess sjukdomar, men jag var nyfiken och lyssnade gärna. Nu kan jag sätta saker som jag har varit med om under livet i ett annat sammanhang. Till exempel var jag som barn med om att en närstående till familjen fick en hjärntumör. Det var väldigt skrämmande att följa förloppet med plågsamma operationer och personlighetsförändringar innan sjukdomen slutligen mynnade ut i döden. De vuxna klarade inte av att förklara för oss barn vad som egentligen hände, utan allt var omgärdat av hemlighetsmakeri. Det var så det var på den tiden – hjärnans sjukdomar, som kan påverka vår personlighet, hur vi är och hur vi beter oss, var svåra att prata om. Från min skoltid minns jag också barn som gick i så kallade OBS-klasser. Många tog avstånd från dem. Senare i livet var jag lärare för invandrarbarn som skulle lära sig svenska. En del hade svårt att anpassa sig till skolsituationen och det blev många konflikter med andra barn. I dag förstår jag att de här barnen hade kunnat få ett annat stöd än vad som var fallet då.

Det här är en drivkraft för mig. Det handlar om integration, fast ur en annan aspekt än den traditionella. Jag vänder mig mot hur personer med hjärnsjukdomar möter dålig förståelse och kan lämnas utanför i sociala sammanhang. Jag tror att om vi får en bredare allmänbildning i samhället när det gäller hjärnsjukdomar som till exempel autism, ADHD eller Alzheimers sjukdom, då vet fler hur de ska vara gentemot någon som beter sig avvikande. Det är en bra sak för ett samhälle. Jag är gärna med och stöder en sådan utveckling. Det hela börjar med en större grundkunskap om hjärnsjukdomar.

Jag stöttar numera två specifika forskningsprojekt. Det ena handlar om Alzheimers sjukdom och det andra om ALS. Ett riktat stöd betyder att jag ibland får träffa forskarna i de specifika projekten och det är alltid mycket lärorikt och intressant.

Visste du att ...

- Mer än var tredje svensk kommer att drabbas av en hjärnsjukdom.
- 20 000 personer har diagnosen Parkinsons sjukdom.
- Cirka 60 000 personer är drabbade av epilepsi.
- Minst 1 miljon människor är drabbade av migrän.
- Ungefär 70 000 människor i Sverige får förvärvade skador i hjärnan varje år.
- Cirka 18 000 personer har diagnosen MS.
- Av de cirka 100 000 barn som föds i Sverige varje år drabbas drygt 200 av CP-skada.
- 1-2 procent har en AST-diagnos. Inom AST (autism-spektrum-tillstånd) samlas autistiskt syndrom, Aspergers syndrom och atypisk autism.
- Cirka 35 000 personer i Sverige har schizofreni.
- Var 17:e minut drabbas någon av stroke, den vanligaste orsaken till fysiska handikapp hos vuxna och den tredje vanligaste dödsorsaken i Sverige.

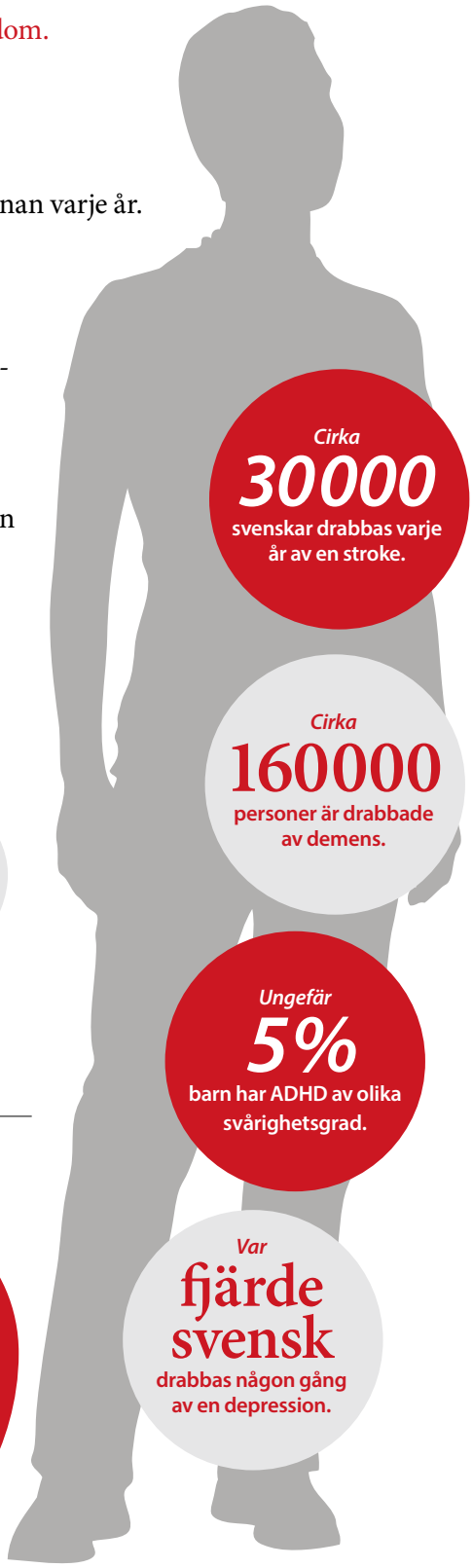

Centrala nervsystemet består av mer än 100 miljarder nerverceller

Synapserna utgör kontakterna mellan hjärnans nerverceller. Hjärnbarken utgör den dominerande delen av människans hjärna. Det är i hjärnbarken som kunskapen och föreställningarna om oss själva och omvärlden finns.

Hippocampus är nödvändig för inlärning av ny kunskap som ska lagras i storhjärnebarken och har betydelse för vår förmåga att orientera oss i rummet.

Anslagen till Hjärnforskningen = 150 miljoner kronor

– en tusendel av hjärnsjukdomarnas kostnad för samhället

Hjärnsjukdomarna kostar samhället 165 miljarder kronor. Det är fyra gånger så mycket som fetma, nästan fyra gånger så mycket som hjärt- och kärlsjukdomar och fem gånger så mycket som cancer.

Forskarporträtt

”Tack vare Hjärnfondens pengar lärde jag mig tekniken som har revolutionerat hjärnforskningen”

Namn: Marie Carlén.

Jobbar med: Biolog som har disputerat i medicin. Forskar på institutionen för neurovetenskap vid Karolinska Institutet.

Forskar om: Kartlägger betydelsen av olika inhibitoriska nervceller vid högre mentala processer.

Forskardröm: Att bidra med kunskap om hur hjärnan utför högre mentala funktioner och hur dessa funktioner är påverkade vid psykisk sjukdom.

Jag studerar nervceller i realtid i levande, friska försöksdjur. Jag vill förstå vilka nervceller som styr olika hjärnfunktioner, framför allt uppmärksamhet och arbetsminne. Detta är grundforskning om hur hjärnan fungerar. Det kan hjälpa oss att förstå vad i hjärnan som inte fungerar vid till exempel ADHD, autism och schizofreni, där problem med uppmärksamhet och arbetsminne är symtom. Jag tycker det är väldigt intressant med grundforskning och överlåter gärna åt andra att försöka få fram klinisk kunskap och läkemedel – båda delarna behövs.

Arbetsminne och uppmärksamhet styrs i hjärnans främre del. Vår forskargrupp har en hypotes om vilka nervceller där som är centrala i dessa processer. Vi tror att det är de inhibitoriska nervcellerna, de som bromsar signaler från andra nervceller. Vi misstänker att de bromsar oviktiga sinnesintryck och på så sätt hjälper hjärnan att välja vilka sinnesintryck som ska fånga vår uppmärksamhet eller ta plats i vårt arbetsminne.

Detta studerar vi med optogenetik, en metod som funnits sedan 2005 och som har revolutionerat hjärnforskningen. Rent konkret placerar vi proteiner som reagerar på ljus i de nervceller vi vill undersöka. Sedan för vi in en optisk fiber i hjärnan och med den kan vi lysa på proteinerna. När de är belysta påverkar de nervcellen som antingen stängs av eller aktiveras. På så sätt kan vi stänga av eller aktivera de nervceller vi vill undersöka och i realtid se hur det påverkar försöksdjuret.

I en studie har vi lärt möss att man kan få godis när en lampa i buren lyser. Lampan lyser endast en kort stund, så mössen måste vara uppmärksamma för att belönas. Vår studie visar att när de bromsande cellerna är aktiva, då klarar mössen oftast att reagera på lampsignalen, så de får sitt godis. Men när vi stänger av de bromsande cellerna, då tappar mössen i uppmärksamhet, missar lampsignalen och blir utan belöning. I en annan studie undersöker vi med optogenetik hur de bromsande cellerna påverkar arbetsminnet hos möss. Vi ser då hur väl de minns en komplicerad väg i en labyrint.

Hjärnfondens stöd har vid flera tillfällen varit avgörande för min forskning. Det var med Hjärnfondens pengar jag som junior forskare åkte till USA och lärde mig optogenetik vid MIT (Massachusetts Institute of Technology). När jag återvände till Karolinska Institutet kunde jag snabbt bygga upp mitt eget labb och komma igång med experiment med stöd från Hjärnfonden. Sedan har jag fått fortsatt stöd och det har hjälpt oss slutföra projekt – och starta nya.

Vetenskapliga nämnden

Hjärnfondens vetenskapliga nämnd garanterar att de forskare som får Hjärnfondens anslag eller stipendium tillhör den svenska forskareliten. Vetenskapliga nämnden består av ett tjugotal av landets främsta neurovetenskapliga experter och där sex av landets medicinska fakulteter finns representerade. Den ämnesmässiga spridningen inom neurovetenskap är stor, både klinisk forskning och grundforskning finns representerad.

Nämndens uppgift är att granska alla ansökningar och tilldela Hjärnfondens årliga postdoktorala stipendier och forskningsanslag till de allra bästa forskarna inom sitt område.

Nämndens expertis fungerar som en garanti för att de insamlade pengarna går till forskningsprojekt och fördelas till den främsta neuroforskningen.

Vetenskapliga nämnden samlas två gånger om året. Till dessa möten har nämnden granskat och bedömt alla de anslagsansökningar som har kommit Hjärnfonden tillhanda under ansökningsperioden. Det är ett omfattande arbete att gå igenom alla hundratals kvalificerade forskningsansökningar. Smärtsamt nog kan många högt kvalificerade forskningsprojekt inte få stöd eftersom resurserna är begränsade. Därför fortsätter Hjärnfonden kampen med att samla in pengar till livsviktig forskning om hjärnan som kan bota och rädda liv.

Forskningsanslagen bedöms utifrån tre fastställda kriterier; frågeställning, metodik, kompetens och genomförbarhet.

”Det har varit fantastiskt att vara ordförande i Hjärnfondens vetenskapliga nämnd. Den viktigaste uppgiften som ordförande har varit att leda projektgranskning i vetenskapliga nämnden. Speciell uppmärksamhet har jag lagt på att upprätthålla kvalitetskraven när de 23 professorerna bedömt projekt- och stipendieansökningarna, samt att strikta jävsregler följs. Min reflektion av detta arbete är hur mycket bra och avancerad forskning kring hjärnans sjukdomar som bedrivs i Sverige. För ett land av vår storlek så är hjärnforskningen verkligen imponerande och av högsta internationella klass.”

Tadeusz Wieloch
Ordförande i vetenskapliga nämnden

Vetenskapliga nämndens ledamöter 2014 består av:

Tadeusz Wieloch, ordförande, professor, Lunds universitet
Ted Ebendal, sekreterare, professor, Uppsala universitet
Ingrid Agartz, professor, Karolinska Institutet
Bryndis Birnir, professor, Uppsala universitet
Anders Blomqvist, professor, Linköpings universitet
Sandra Ceccatelli, professor, Karolinska Institutet
Mikael Elam, professor, Göteborgs universitet
Gilberto Fisone, professor, Karolinska Institutet
Hans Forssberg, professor, Karolinska Institutet
Christina Hultman, professor Karolinska Institutet
Anna Josephson, professor, Karolinska Institutet
Anne-Liis von Knorring, professor, Uppsala universitet
Lars Lannfelt, professor, Uppsala universitet
Urban Lendahl, professor, Karolinska Institutet
Arne Lindgren, professor, Lunds universitet
Dan Lindholm, professor, Helsingfors universitet
Cecilia Lundberg, professor, Lunds universitet
Lars Nyberg, professor, Umeå universitet
Tomas Olsson, professor, Karolinska Institutet
Marianne Schultzberg, professor, Karolinska Institutet
Bo Söderpalm, professor, Göteborgs universitet
Lars Terenius, professor, Karolinska Institutet
Milos Pekny, professor, Göteborgs universitet

Hjärnfondens forskningsstöd

Hjärnfondens strategi är att låta forskare i öppen konkurrens söka medel ur fonden. Alla ansökningar bedöms och poängsätts av Hjärnfondens vetenskapliga nämnd. Endast de bästa ansökningarna får medel från Hjärnfonden. Under 2014 kunde Hjärnfonden stödja avancerad svensk neuroforskning med totalt 57,4 miljoner kronor varav 49,7 miljoner kronor gick till forskningsanslag och 7 miljoner till postdoc-stipendier. Detta är det högsta belopp som delats ut i Hjärnfondens 20-åriga historia och en ökning jämfört med föregående år med 272 procent för anslagen och med 25 procent när det gäller stipendier.

Alzheimers sjukdom, barnhjärnan, beroendesjukdomar, psykiatriska sjukdomar, stroke, Parkinsons sjukdom, schizofreni, MS och hjärnskador är exempel på områden som fick forskningsanslag under året.

Varje gåva har stor betydelse för att hålla fler hjärnor friska längre.

Stipendier

Varje år delar Hjärnfonden ut post-doc stipendier till forskare som nyligen avlagt doktorsexamen. För många unga forskare kan stipendium vara en förutsättning för att kunna fortsätta med forskning.

År 2014 var det nittonde året i följd som stipendier delades ut och stipendiesumman på 280 000 kronor delades ut till 25 stipendiater för forskning på heltid under ett år. Totalt har 276 lovande yngre forskare i början av sin karriär under denna tid fått möjlighet att forska om hjärnan genom detta stöd.

Hjärnfondens stipendiater representerar den breda ämnesmässiga profil som kännetecknar svensk hjärnforskning.

Postdoc-stipendierna 2014

Margit Alt Murphy
Stroke
Göteborgs universitet
Motorisk kontroll av armrörelser - inblick i hjärnans återhämtning efter stroke

Emma Arvidsson
Parkinsons sjukdom
Uppsala universitet
Optogenetisk analys av djup hjärnstimulering

Maria Bjerke
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Göteborgs universitet
Inflammation och kärlsjukdom i Alzheimers sjukdom

Jonathan Cedernaes
Sömn
Uppsala universitet
Molekylära mekanismer av kognitiva och psykologiska effekter av sömnbrist

Gayathri Chandrasekar
Dyslexi
Karolinska Institutet
Molekylära analyser av mekanismerna bakom dyslexi

Tim Fieblinger
Parkinsons sjukdom
Lunds universitet
Genetisk manipulering av microRNA-128 i modeller av rörelserubbningar

Karin Forsberg
ALS
Umeå universitet
Stadieindelning och kvantifiering vid ALS

Marina Franck
Smärta
Uppsala universitet
Neuronala nätverk i ryggmärgen som reglerar smärta och klåda

Emma Frans
ADHD
Karolinska Institutet
Utveckling av hjärtproblem vid behandling med läkemedel för ADHD

Shane Grealish
Neuronala nätverk
Lund universitet
Anatomisk rekonstruktion och funktionell integrering av transplanterade neuron

Mats Hallgren
Depression
Karolinska Institutet
Fysisk träning som kompletterande behandling för depression

Caroline Hansson
Bipolär sjukdom
Göteborgs universitet
Biomarkörer för att förutsäga självmordsförsök

Anders Hånell
Hjärnskada
Karolinska Institutet
Kronisk neuroinflammation orsakad av traumatisk hjärnskada

Gilbert Lauter
Schizofreni
Karolinska Institutet
Är schizofreni en sjukdom relaterad till flimmerhår?

Camilla Lööv
Parkinsons sjukdom
Uppsala universitet
Immunförsvarets roll för utveckling av Parkinsons sjukdom

Från vänster: Margit Alt Murphy, Karin Nordenankar, Mathias Rask-Andersen, Marina Franck, Emma Arvidsson, Karin Forsberg, Jonathan Cedernaes, Gayathri Chandrasekar, Henrik Seth, Ulrike Richter, Caroline Wass, Gilbert Lauter, Devesh Mishra och Caroline Hansson

Devesh Mishra
Beroende
Karolinska Institutet
Alkokoholens modulerande effekt på inhibitoriska mikrokretsar i hjärnan

Karin Nordenankar
Neuronala nätverk
Uppsala universitet
En tidigare okänd glutamattransportörs roll i belöningssystemet

Mathias Rask-Andersen
Ätstörningar
Uppsala universitet
Genetiska och epigenetiska faktorer bakom anorexia, ätstörningar och fetma

Ulrike Richter
Parkinsons sjukdom
Lunds universitet
Dynamisk konnektivitet i neurala nätverk: Relevans i motorkontroll och Parkinson

Henrik Seth
Schizofreni
Göteborgs universitet
Har samspelet mellan astrocyter, perineuronala nät och interneuron betydelse?

Carolina Thörn Pérez
Depression
Karolinska Institutet
Hormonella biverkningar av psykofarmaka

Hasse Walum
Autismspektrumtillstånd inkl. Asperger
Karolinska Institutet
Ökad social perception i primater genom frisättning av oxytocin i hjärnan

Caroline Wass
Beroende
Göteborgs univeristet
Magtarmhormoners betydelse för beroendeutveckling

Anders Wåhlin
Stroke
Umeå universitet
Magnetresonanstomografi vid stroke

Eman Zaghloul
Huntington
Karolinska Institutet
Ny behandling av Huntingtons sjukdom

Hjärnfondens forskningsanslag

Hjärnfonden kunde dela ut rekordmånga forskningsanslag 2014 om 500 000 kronor vardera. Vetenskapliga nämndens poängbedömning av de olika projektens kvalitet och angelägenhetsgrad ledde till beslut om tilldelning till ett brett spektrum av angelägen och förstklassig hjärnforskning.

Hjärnfondens forskningsanslag, ettåriga 2014

Louise Adermark
Beroende
Göteborgs universitet
Vad spelar minnet för roll för utvecklandet av beroendesjukdomar?

Per Andren
Parkinsons sjukdom
Uppsala universitet
Neurokemiska förändringar vid Parkinsons sjukdom

Ingemar Björkhem
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Karolinska Institutet
Oxysteroler och neurodegeneration

Mats Blennow
Stroke
Karolinska Institutet
Stroke hos nyfödda

Klas Blomgren
Barnhjärnan
Karolinska Institutet
Fenixeffekten - döende stamceller ger liv åt andra celler i hjärnan

Anders Blomqvist
Hjärnans blodkärl, blodhjärnbarriären
Linköpings universitet
Hur vet hjärnan att kroppen är sjuk?

Sven Bölte
Autismspektrumtillstånd inkl Asperger
Karolinska Institutet
Utforska AST hos enäggstvillingar: en studie av hjärnkonnektomet

Gonçalo Castelo-Branco
MS och annan neuroinflammation
Karolinska Institutet
MS: Oligodentrodyter och kromatintillstånd

Simon Cervenka
Schizofreni
Karolinska Institutet
Hjärnavbildning vid psykos

Marja-Liisa Dahl
ADHD
Karolinska Institutet
Metylfenidat hos vuxna med ADHD och beroende: ny metodik för dosoptimering

Rochellys Diaz Heijtz
Autismspektrumtillstånd inkl Asperger
Karolinska Institutet
Tarmflorans betydelse för utveckling av autismspektrumstörning

Henrik Ehrsson
Ätstörningar
Karolinska Institutet
Den lipoelektriska mekanismen för behandling av barn med epilepsi

Tomas Ekström
Beroende
Karolinska institutet
Drogberoende: molekylära förändringar i belönings och aversionskretsar

Fredrik Elinder
Epilepsi
Linköpings universitet
Den lipoelektriska mekanismen för behandling av barn med epilepsi

David Engblom
Beroende
Linköpings universitet
Drogberoende: molekylära förändringar i belönings och aversionskretsar

Lars I. Eriksson
Hjärnskada
Karolinska Institutet
Långtidseffekter på hjärnan av kirurgi och trauma

Elisabeth Fernell
Barnhjärnan
Göteborgs universitet
Kan tidiga ultraljud under graviditet innebära risk för utveckling av autism?

Robert Fredriksson
Nervcellers funktion
Uppsala universitet
Glutamintransportörernas roll i GABA-signallering

Keiko Funa
Bipolär sjukdom
Göteborgs universitet
Bipolär sjukdom: nya biomarkörer, terapimål och läkemedelsval

Alfredo Gimenez-Cassina
Epilepsi
Karolinska Institutet
Omprogrammering av hjärnans metabolism vid barnepilepsi

Gunnar Gouras
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Lunds universitet
Vad har beta-amyloid för roll i den friska hjärnan?

Caroline Graff
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Karolinska Institutet
Studier av ärftlig Alzheimer och frotallobsdemens

Martin Hallbeck
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Linköpings universitet
Att hindra fortskridandet av Alzheimers och andra demenssjukdomar

Oskar Hansson
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Lunds universitet
Nya biomarkörer för Alzheimers och Parkinsons sjukdomar

Germund Hesslow
Neuronala nätverk
Lunds universitet
Inlärning och tempral kontroll i lillhjärnan

Martin Ingelsson
Parkinsons sjukdom
Uppsala universitet
Ny terapeutisk och diagnostisk målmolekyl vid Parkinsons sjukdom

Johan Jakobsson
Proteiner, RNA och DNA, molekylärbiologi
Lunds universitet
Är gamla virus nyckeln till vår hjärnas komplexitet?

Elisabet Jerlhag Holm
Beroende
Göteborgs universitet
Mag-hjärnhormoners betydelse för beroendesjukdomar

Georg Kuhn
Rehabilitering
Göteborgs universitet
Hur påverkas hjärnan och nervsystemet av träning?

Francois Lallemend
Nervsystemets utveckling
Karolinska Institutet
Hur fungerar det sensomotoriska systemet?

Anna Lindstrand
Nervsystemets utveckling
Karolinska Institutet
Balanserade kromosomavvikelser och inlärningsproblem

Cecilia Lundberg
Parkinsons sjukdom
Lunds universitet
Genterapi för att behandla Parkinsons sjukdom

Åsa Mackenzie
Beroende
Uppsala universitet
Blåljus på emotion och motivation - relevans för neuropsykiatriska tillstånd

Carina Mallard
Barnhjärnan
Göteborgs universitet
Nya behandlingar för nyfödda barn med hjärnskador

Pia Maly Sundgren
Hjärntumör/Malignt Gliom
Lunds universitet
Avbildning av hjärnans mikrostruktur - ny biomarkör för hjärntumör

Paolo Medini
Stroke
Umeå universitet
Funktionell återhämtning efter hjärnskada

Kent Nilsson
Beroende
Uppsala universitet
Psykosociala och ärftliga faktorer vid spelberoende

Agneta Nordberg
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Karolinska Institutet
Avbildning av tau vid Alzheimers sjukdom och andra demenssjukdomar

Ann Nordgren
Barnhjärnan
Karolinska Institutet
Genetisk kartläggning av barn med neurologiska funktionshinder utan diagnos

Marcela Pekna
Barnhjärnan
Göteborgs universitet
En ny måltavla för behandling av förlossningsasfyxi

Jonas Persson
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Karolinska Insitutetet
Kognitiv trötthet och Alzheimers sjukdom

Predrag Petrovic
Barnhjärnan
Karolinska Institutet
Hur påverkar dataspelsvåld den växande barnhjärnan och beteendet

Oleg Shupliakov
Nervcellers funktion
Karolinska Instituet
Molekylära mekanismer bakom tidig sjukdom vid synukleinopatier

Ingmar Skoog
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Göteborgs universitet
Biologiska markörer i normalt åldrande och psykisk ohälsa

Pia Steensland
Beroende
Karolinska Institutet
Utvärdering av nytt läkemedel mot alkoholism

Torgny Svensson
Beroende
Karolinska Institutet
Utveckling av nya läkemedel mot schizofreni, depression och tobaksberoende

Jesper Tegnér
MS och annan neuroinflammation
Karolinska Institutet
Nytt kliniskt fönster för MS

Niccolo Terrando
Barnhjärnan
Karolinska Institutet
Hur påverkas barnhjärnan av nedsövning?

Per Uhlén
Ryggmärgsskada
Karolinska Institutet
In vivo 2-foton imaging av cellsignalering i akut ryggmärgsskada

Eric Westman
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Karolinska Institutet
Hjärnnätverk bakom Alzheimers sjukdom

Ulrika Ådén
Barnhjärnan
Karolinska Institutet
Utmognad av hjärnan hos för tidigt födda med beteendeavvikelser

Hjärnfonden – beviljade stöd per forskningsområde 2014

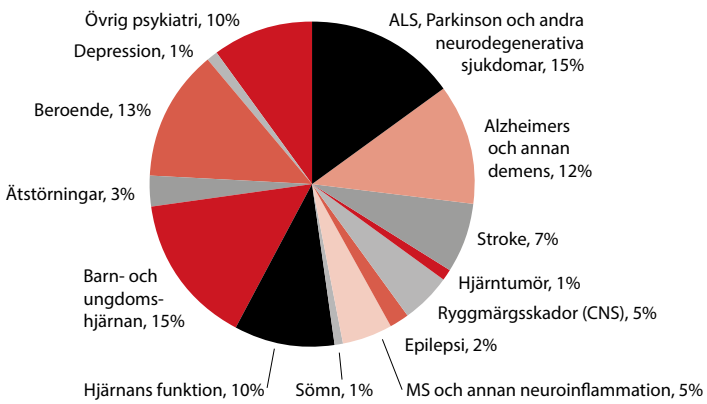

Hjärnfondens forskningsanslag, tvåårigа 2013-2014

Peter Munch Andersen
ALS
Umeå universitet
Translationell klinisk-genetisk forskning om ALS med eller utan demens

Ernest Arenas
Parkinsons sjukdom
Karolinska Institutet
LXR: Nya mekanismer och behandlingar för Parkinsons sjukdom

Kaj Blennow
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Göteborgs universitet
Identifiering och validering av biomarkörer för Alzheimers sjukdom

Bertrand Joseph
Parkinsons sjukdom
Karolinska Institutet
Kaspaser styr mikrogliacellernas aktivering och neurotoxicitet

Juha Kere
Dyslexi
Karolinska Institutet
Biologiska mekanismer bakom dyslexi

Klas Kullander
Beroende
Uppsala universitet
En ny mekanism för neuromodulation och dess betydelse för mental hälsa

Richardson Leao
Schizofreni
Uppsala universitet
Betydelsen av DNA-instabilitet och neurogeneses vid psykos

Tomas Olsson
MS och annan neuroinflammation
Karolinska Institutet
Riskgener och patogenes vid MS

Milos Pekny
Stroke
Göteborgs universitet
Astrocyter - ny måltavla vid stroke

Martin Schalling
Anorexi
Karolinska Institutet
Translationella studier av anorexi

Helgi Schiöth
Beroende
Uppsala universitet
Identifiering av ny glutamattransportör; viktig komponent i belöningssystemet

Hjärnfondens forskningsanslag, tvåårigа 2014-2015

Christian Benedict
Sömn
Uppsala universitet
FTO, sömn och skiftarbete

Marie Carlén
Schizofreni
Karolinska Institutet
Neuronal synkroni i hälsa och sjukdom - nytt ljus på schizofreni 4

Sophie Erhardt
Schizofreni
Karolinska Institutet
Translationella studier för att hitta biomarkörer vid schizofreni

Hans Forssberg
Barnhjärnan
Karolinska Institutet
Motorisk träning vid Cerebral Pares: Dopaminsystemets roll?

Mats Fredrikson
Ångest/tvångssyndrom
Uppsala universitet
Neurogenetik: En tvillingstudie av serotonin och rädslobetinging med PET/MR

Christian Göritz
Ryggmärgsskada
Karolinska Institutet
Pericyters roll vid skada i det centrala nervsystemet

Jan Hillert
MS och annan neuroinflammation
Karolinska Institutet
MS: Vad påverkar patienternas förlopp?

Maja Jagodic
MS och annan neuroinflammation
Karolinska Institutet
Tillämpad epigenetik: etiologi och bättre behandlingar vid Multipel Skleros

Ole Kiehn
Ryggmärgsskada
Karolinska Instituet
Spasticitet efter ryggmärgsskada: Molekylära mekanismer

Mikael Landen
Bipolär sjukdom
Karolinska Institutet
En bred strategi för att studera bipolära syndrom

Lars Lannfelt
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Uppsala universitet
Diagnostik av Alzheimers sjukdom: lösligt amyloid-beta med PET-kamera

Urban Lendahl
Stroke
Karolinska Institutet
Aktiv immunisering mot Notch3 - ny behandlingsstrategi för CADASIL

Konstantinos Meletis
Beroende
Karolinska Institutet
Funktionell analys av nätverk som styr dopamin och serotonin för beroende

Bo Söderpalm
Beroende
Göteborgs universitet
Integrativa prekliniska och kliniska studier av alkoholism

Tadeusz Wieloch
Stroke
Lunds universitet
Studier av mekanismer för funktionell återhämtning efter stroke

Så här kan du stödja Hjärnfonden

Ge en gåva som privatperson

Ge en gåva på vår webb
Stöd Hjärnfonden med en gåva till hjärnforskningen genom att ge en gåva på webben. Du kan betala via din internetbank, med kort eller beställa ett inbetalningskort.
www.hjarnfonden.se

Minnesgåva
Skänk en minnesgåva för att hedra minnet av en anhörig eller vän. Vi skickar ett vackert minnesblad till den adress som du anger. Du stödjer forskningen med valfri summa. Givarservice: 020-523 523
www.hjarnfonden.se

Månadsgivare
Bli månadsgivare via autogiro. Det är ett enkelt sätt för dig att ge. De administrativa kostnaderna är lägre vilket gör att vi kan dela ut mer pengar till livsviktig hjärnforskning. Givarservice: 020-523 523
www.hjarnfonden.se

Testamente
Att testamentera till Hjärnfonden är ett sätt att investera i framtiden. Med ökad kunskap kan fler människor få rätt diagnos och effektivare behandlingar.
www.hjarnfonden.se

SMS/Swish
Ge en gåva via SMS eller Swish. SMS:a till HF50, HF100 eller HF200 till 72901. Swisha till numret HF1239011255.

Aktiefond
Genom att spara i Swedbank Robur Humanfond växer dina pengar samtidigt som du bidrar till liv och livskvalitet för de som är drabbade av någon hjärnsjukdom.

Aktiegåva
Genom att skänka din aktieutdelning till Hjärnfonden behöver du inte betala kapitalskatt. Din gåva ökar då i värde med 40 procent för oss.

Högtidsgåva
Skänk en gåva till förmån för hjärnforskningen för att fira en högtidsdag. Vi skickar ett vackert hyllningsblad till den adress som du anger. Du ger en gåva med valfri summa till forskningen.
Givarservice: 020-523 523
www.hjarnfonden.se

Ge en gåva som företag

Ge en gåva på vår webb
Stöd Hjärnfonden med en gåva till hjärnforskningen genom att ge en gåva på webben. Du kan betala via din internetbank, med kort eller beställa ett inbetalningskort. **www.hjarnfonden.se**

Högtidsgåva
Skänk en gåva till förmån för hjärnforskningen för att fira en högtidsdag. Vi skickar ett vackert hyllningsblad till den adress som du anger. Du ger en gåva med valfri summa till forskningen. Givarservice: 020-523 523
www.hjarnfonden.se

Månadsgivare
Bli månadsgivare via autogiro. Det är ett enkelt sätt för dig att ge. De administrativa kostnaderna är lägre vilket gör att vi kan dela ut mer pengar till livsviktigt hjärnforskning. Givarservice: 020-523 523
www.hjarnfonden.se

Minnesgåva
Skänk en minnesgåva för att hedra minnet av en anhörig eller vän. Vi skickar ett vackert minnesblad till den adress som du anger. Du ger en gåva med valfri summa till forskningen. Givarservice: 020-523 523
www.hjarnfonden.se

Tack för ditt stöd

Hjärnfonden samlade in drygt 110,5 miljoner kronor till livsviktig forskning och information om hjärnan 2014. Fonden finansieras helt och hållet av gåvor från generösa privatpersoner och företag och får inga bidrag från staten. Allt stöd är lika viktigt och gör det möjligt att främja forskningen om hjärnan, dess kapacitet men också dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Vi vill rikta ett stort och varmt tack för ert fantastiska och värdefulla stöd.

Hjärnfonden har under året tacksamt mottagit större gåvor genom testamenten och donationer från donatorer, stiftelser och företag som valt att engagera sig i hjärnforskningen.

Alexandra och Bertil Gyllings stiftelse
Catarina Amneus
Inga Collin
Mathias Engdahl
FGS Fang Foundation
Christina och Lennart Kalén
Ulla-Carin Lindqvists stiftelse för ALS
Mattsons Minnesstiftelse
Sven Mattsons stiftelse
Fredrik och Rosa von Malmborgs stiftelse för hjärnforskning
Svenska PostkodLotteriet
Margareta Trägårdhs stiftelse för vetenskaplig forskning
Resursteamet
Robur/Swedbank
Stiftelsen Millenium grundad av Cati och Sven Hagströmer
Thuréus Forskarhem
Ulf Lundahls Minnesfond
Märta Christina Vahlquist
Warfvingestiftelsen

Hjärnfonden är mycket tacksam över Nordea/Plusgirots tillmötesgående att avstå från att debitera 90-kontoinnehavare mottagaravgifter.

Med anledning av Hjärnfondens 20-års jubileum vill vi också tacka alla personer som betytt mycket för Hjärnfondens starka tillväxt däribland; Hjärnfondens grundare, Kjell-Olof Feldt, Hjärnfondens förste ordförande, professor Lars Olson, Hjärnfondens nuvarande styrelseordförande och medgrundare, professor Ted Ebendal, vetenskapliga nämndens, som vi hoppas, ständige sekreterare, Bertil Hållsten, Hjärnfondens genom tiderna mest långsiktiga donator, utnämnd till hedersdoktor på Karolinska Institutet och sist men inte minst HKH Kronprinsessan Victoria, Hjärnfondens beskyddare. Varmt tack för ert ovärderliga engagemang.

Företagspartners

Hjärnfonden har under året ingått tre betydelsefulla samarbeten; med Bisnode, Skellefteå Kraft och som förmånstagare i PostkodLotteriet. Genom dessa partneravtal får Hjärnfonden ett värdefullt stöd till livsviktig hjärnforskning och för att öka kunskapen om hjärnan.

”Svenska PostkodLotteriet stödjer Hjärnfondens arbete att skapa resurser till forskning och informera om hjärnan och dess sjukdomar.”

Cecilia Bergendahl
Vice vd på Svenska PostkodLotteriet

”Vi hjälper våra kunder att fatta smarta beslut och beslut fattas i hjärnan. Genom att använda Hjärnfondens stora samlade kunskap om hjärnan kan vi skapa nya projekt, sprida lärdom och engagemang både bland anställda och kunder. Vi kan bli ännu bättre på att nyttja hjärnans kapacitet och möjligheter för beslutsfattande.”

Per Adolfsson
Sverigechef på Bisnode

”Vi på Skellefteå Kraft vill bidra till samhällets utveckling och den livsviktiga forskningen om både den friska hjärnan och om hjärnans sjukdomar genom att samarbeta med Hjärnfonden. Alldeles för litet pengar finns till forskning om hjärnan och vi vill gärna sprida information om hjärnan och Hjärnfonden och bidra till att hjärnan sätts i fokus.”

Hans Kreisel,
Koncernchef på Skellefteå Kraft

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Om inte annat anges redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Insamlingsstiftelsens ändamål enligt stadgarna:

”Stiftelsens ändamål skall vara att främja vetenskaplig forskning om hjärnan genom att lämna bidrag till vetenskaplig forskning om hjärnan och genom att informera allmänheten om vetenskaplig forskning kring hjärnan och dess sjukdomar.”

Det innebär att Hjärnfonden har två uppdrag:
Det ena är att i form av stipendier och anslag finansiera forskning kring hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Det andra uppdraget är att informera om hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar. Detta är ettarbete som också kräver stora insatser på olika plan då kunskapen om hjärnan fortfarande är låg och hjärnsjukdomarna okända för många. Hjärnfonden arbetar såväl med att väcka debatt och uppmärksamhet i medierna för att lyfta fram och synliggöra frågor om hjärnan som med informationskampanjer för att öka förståelsen för hur hjärnan fungerar.

Gåvor från privatpersoner är stommen i verksamheten. Hjärnfonden arbetar även med företag och samarbetspartners för att skapa resurser och nätverk till hjärnforskningens nytta.

Förvaltning, styrning och ledning

Hjärnfondens styrelse fastlägger inriktning och strategi samt utövar kontroll över förvaltningen av Hjärnfondens medel. Styrelsen utser en generalsekreterare att leda verksamheten och genomföra av styrelsen fattade beslut.

Styrelsen arbetar helt ideellt och får ingen ersättning för sitt arbete.

Hjärnfondens styrelse hade sju protokollförda sammanträden under föregående år, varav tre per capsulam.

Styrelsen behandlade bland annat följande frågor under året:

- årsredovisning och revision
- kontroll och uppföljning
- delårsbokslut
- arbetsordningar, styrdokument och kodrapport
- utseende av nya ledamöter till vetenskapliga nämnden
- budget inklusive ramar för forskningsstöd och verksamhetsplaner
- strategi och uppföljning av verksamhetsplanen
- styrelseutveckling

Vetenskapliga nämnden

Hjärnfondens vetenskapliga nämnd, som består av 23 av landets främsta professorer inom neurovetenskapen, garanterar att de forskare som får Hjärnfondens anslag eller stipendium tillhör den svenska forskareliten. Vetenskapliga nämnden gör en noggrann granskning av ansökningarna enligt fastställda kriterier. Samtliga landets sex medicinska fakulteter finns representerade i nämnden. Den ämnesmässiga spridningen inom neurovetenskap är stor, både klinisk forskning och grundforskning finns representerad.

Styrelsen utser även ett ”Scientific Advisory Board”, vars uppgift är att stödja styrelsen framförallt rörande de vetenskapliga frågorna. Härtill utser styrelsen även ambassadörer som på olika sätt verkar för Hjärnfondens syfte.

Insamling

Hjärnfondens arbete är helt beroende av gåvor från privatpersoner och företag. Alla gåvor är värdefulla och Hjärnfonden tar emot stöd på flera olika sätt; från månadsgivare eller gåvor via plusgiro eller bankgiro, ofta som respons på postala insamlingsbrev, direkt från sin bank eller via Hjärnfondens hemsida, från personer som startat och genomfört egen insamling till förmån för Hjärnfonden, från givare som gratulerar med en högtidsgåva eller hedrar en anhörig eller vän med minnesgåva. Gåvor som kommer från testamenten skrivna till förmån för Hjärnfonden är en viktig och ökande del av den totala insamlingen. Hjärnfonden tar också emot aktiegåvor, både aktiebrev och utdelningar. Inom ramen för insamlingsarbetet erbjuder även Hjärnfonden de som vill ge betydande belopp olika former av donatorsprogram, det vill säga större, riktade stöd till specifika forskare eller projekt.

Sedan 2012 är Hjärnfonden av Skatteverket godkänd som gåvomottagare vilket betyder att givarna kan få skattereduktion för sina gåvor motsvarande minst 200 kronor vid ett gåvotillfälle och minst 2 000 kronor under ett år. Skattereduktion medges med 25 procent av gåvobeloppet och uppgår till högst 1 500 kronor per person och år. Högsta totala gåvobelopp som kan ge skattereduktion är 6 000 kronor (detta gäller samtliga gåvor till godkända organisationer).

Den totala insamlingen under 2014 uppgick till 110,5 miljoner kronor (65,1), vilket innebär en ökning med 70 procent jämfört med föregående år. Insamlingsresultatet är det största i Hjärnfonden 20-åriga historia.

Hjärnfonden har under året tacksamt mottagit större gåvor från bland annat följande:

Alexandra och Bertil Gyllings stiftelse
Catarina Amneus
Inga Collin
Mathias Engdahl
FGS Fang Foundation
Christina och Lennart Kalén
Ulla-Carin Lindqvists stiftelse för ALS
Mattsons Minnesstiftelse
Sven Mattsons stiftelse
Fredrik och Rosa von Malmborgs stiftelse för hjärnforskning
Svenska PostkodLotteriet
Margareta Trägårdhs stiftelse för vetenskaplig forskning
Resursteamet
Robur/Swedbank
Stiftelsen Millenium grundad av Cati och Sven Hagströmer
Thuréus Forskarhem
Ulf Lundahls Minnesfond
Märta Christina Vahlquist
Warfvingestiftelsen

Hjärnfonden är mycket tacksam över Nordea/Plusgirots tillmötesgående att avstå från att debitera 90-kontoinnehavare mottagaravgifter.

Ändamålsbestämda medel

Ändamålsbestämda medel innefattar medel där givaren har uttryckt önskemål om att stödja ett projekt inom ett specifikt forskningsområde såsom Alzheimers sjukdom, stroke, ALS, hjärntrauma, beroendesjukdomar med flera. Medlen öronmärks för respektive kategori vid registrering i Hjärnfondens insamlingssystem. Sammanställning och fördelning sker vid varje årsskifte och de medel som inte har kunnat tas i bruk under året sparas till kommande anslagsutdelningar. Förändring av ändamålsbestämda medel redovisas i egetkapital-rapporten.

Främjandet av Hjärnfondens ändamål

Forskningsstöd

Hjärnfondens strategi är att låta forskarna i öppen konkurrens söka medel ur fonden. Forskningsanslagen fördelas efter skriftlig ansökan och bedömningen av vilka ansökningar som ska beviljas följer en noga utarbetad process, där Hjärnfondens Vetenskapliga Nämnd säkerställer att Hjärnfondens medel finansierar de bästa projekten, oavsett inriktning.

Det avgörande vid bedömningen är kvalitet, vilket betyder att alla projekt konkurrerar med varandra oberoende av forskningsområde. Projekt med nytänkande och originalitet premieras.

Hjärnfonden stöder forskningen på två olika sätt:

- Postdoktorala stipendier, det vill säga ettåriga stipendier som riktar sig till nyligen disputerade forskare med olika bakgrund. Stipendierna skapar förutsättningar för fortsatt forskning, antingen i Sverige eller utomlands. Stipendiesumman är 280 000 kronor. Efter prövning kan stipendium erhållas för ytterligare ett år.
- Ett- eller tvåårigа forskningsanslag om 500 000 kronor till etablerade forskargrupper som bedriver neurovetenskaplig forskning och är verksamma vid svenska universitet och högskolor.

Under år 2014 har Hjärnfonden finansierat 25 postdoktorala forskarstipendiater med sammanlagt 7 miljoner kronor (5,2). Detta stöd har gjort det möjligt för dessa nyligen disputerade unga forskare, att fortsätta sin forskarutbildning, ofta genom utomlandsvistelse, i syfte att uppnå docentkompetens och möjlighet till fortsatt självständig forskning.

År 2014 var det nittonde året i följd som stipendier kunde delas ut. Totalt har 276 yngre forskare under denna tid fått möjlighet att forska om hjärnan genom detta stöd. Sammanlagt kommer de att ha forskat mer är 420 år.

Ett större antal av de tidigare årens stipendiater har uppnått docentkompetens och flera har även fått professurer inom hjärnforskningen vid svenska lärosäten, vilket är en stor framgång för Hjärnfondens uppskattade postdoktorala program. Hjärnfondens stipendiater representerar också den breda ämnesmässiga profil som kännetecknar svensk hjärnforskning. Exempel på områden inom vilka projekt beviljats är: Alzheimers sjukdom, ALS, depression, hjärntrauma, Parkinsons sjukdom, Huntington, bipolär sjukdom, dyslexi, sömn, hjärntumör och schizofreni.

Samtliga projekt som erhållit stipendier presenteras på Hjärnfondens webbplats.

Forskningsanslag, ett- eller tvåårigа

Hjärnfonden delar ut forskningsanslag till etablerade forskare. Tack vare ett mycket gott insamlingsresultat under året och även föregående år kunde Hjärnfonden fördela mer medel till de båda ändamålen forskning och information. Under 2014 beviljades således 75 (33) anslag, varav 15 var tvåårigа. Totalt beviljade Hjärnfonden 49,7 miljoner kronor (18,3) till avancerad hjärnforskning under året. Detta är det högsta belopp som delats ut i Hjärnfondens 20-åriga historia och en ökning jämfört med föregående år med 272 procent när det gäller anslagen och med 25 procent när det gäller stipendier.

Totalt inkom 199 ansökningar, huvudsakligen från seniora forskare inom neurovetenskapens olika fält. Konkurrensen var mycket hård om dessa eftertraktade forskningsanslag.

Vetenskapliga nämndens poängbedömning av de olika projektens kvalitet och angelägenhetsgrad ledde till beslut om tilldelning av anslag till ett brett spektrum av angelägen och förstklassig hjärnforskning. Exempel på områden inom vilka projekt beviljats: Alzheimers sjukdom, barnhjärnan, beroendesjukdomar, psykiatriska sjukdomar, stroke, epilepsi, Parkinsons sjukdom, schizofreni med. Under året kunde också 3 miljoner kronor - som samlades in i samband med ICE Bucket Challenge - beviljas världsledande ALS-forskare i Umeå. Det extra anslaget möjliggör finansiering av Sveriges deltagande i en världsomspännande analys av hela arvsmassan från 15 000 ALS-patienter och jämförbara friska personer.

Samtliga projekt som erhållit forskningsanslag presenteras på Hjärnfondens webbplats.

Under åren 2008 - 2012 bidrog Svenska Spel med ett riktat stöd till beroendeforskningen om totalt 25 miljoner kronor fördelat över fem år. Kvarvarande medel därifrån samt från Lions Röda Fjädern-insamling 2009 har under året delats ut till beroendeforskning.

Ett mångårigt samarbete med Anna-Stina och John Mattsons Minnesstiftelse för sonen Johan möjliggör stöd till forskning inom området trauma (hjärnskada och ryggmärgsskada). Samarbeten har också skett under året med Migränförbundet och Ulla-Carin Lindkvists stiftelse.

Under 2011 inledde Hjärnfonden en särskild satsning på forskning om barnhjärnan och kunde i årets omgång bevilja åtta forskningsanslag inom området.

Donatorsprogram

Bland de ansökningar, som Vetenskapliga nämnden bedömt som väl kvalificerade och angelägna, har donatorer som önskat ge ett större stöd till forskning inom ett specifikt område kunnat välja ”sitt” projekt. Ett antal privatpersoner, särskilt från näringslivet, har tagit på sig en donatorsroll mot av dem själva valda forskningsprojekt. Här skapas kontaktytor mellan forskare och donatorer som tillför såväl donator som forskare nya och utvecklande perspektiv.

Donatorsprogrammet medförde att Hjärnfonden, utöver de ovan nämnda beviljade anslagen, kunde bevilja ytterligare sex forskningsanslag.

Informationsverksamhet

Hjärnfonden genomför regelbundet kännedomsundersökningar, vilka visar att kännedomen om hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar är låg hos allmänheten. Man känner till eller känner igen enstaka diagnoser, men kopplar inte alltid dessa till hjärnan. Behovet av information är därför mycket stort och ökad kunskap är en förutsättning för att Hjärnfonden ska kunna lyfta insamlingsresultaten och därmed kunna öka stödet till forskningen.

Under året genomfördes ett antal satsningar för att öka kunskapen om hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar:

- 460 000 postala kampanj- och informationsbrev har skickats ut under året till befintliga och nya givare.
- I syfte att öka kunskapen om hjärnan arrangerades Hjärnans dag i Stockholm, Göteborg och Malmö med ett digert program av forskare från många olika forskningsområden. Evenemangen besöktes av cirka 1 600 personer. Kronprinsessan Victoria, Hjärnfondens beskyddare, närvarade under hela dagen i Stockholm.
- Uppbyggnaden av en ny hemsida har påbörjats i syfte att skapa en mer lättnavigerad sida som ger mer information om hjärnan och olika diagnoser och som kommer att underlätta insamlingsarbetet.
- Med anledning av Hjärnfondens 20-årsjubileum genomfördes en särskild kampanj för att rikta uppmärksamheten på, och öka kunskapen om Alzheimers sjukdom. Ett särskilt jubileumsanslag på 1,5 miljoner kronor instiftades.
- Satsningar inom PR har gett stort genomslag i media i form av många artiklar, intervjuer av forskare i TV och radioinslag. Ett särskilt stort genomslag fick Hjärnfonden när generalsekreterare Gunilla Steinwall intervjuades av SVT under Nobelmiddagen.
- Under året har även regelbunden annonsering i dagstidningar och tidskrifter skett i hela landet.
- Aktiviteter har skett på Facebook och Twitter samt via andra digitala kampanjer.
- Aktiviteter i samband med ALS ICE Bucket Challenge bidrog till stark spridning i Sverige och mycket stort mediegenomslag både i digitala kanaler och i traditionell media, vilket gjorde att många nåddes av våra budskap kring sjukdomen och stort engagemang skapades. Hjärnfondens första kunskapsrapport som sammanfattade och lyfte fram viktiga resultat och utmaningar inom hjärnforskningen, togs fram och blev ett viktigt redskap i informationsarbetet.

Samarbeten

Under året har betydande samarbeten etablerats med Svenska PostkodLotteriet, Bisnode och Skellefteå Kraft. Företagen bidrar till Hjärnfondens båda ändamål; forskning samt att öka kunskapen om hjärnan. Företagen har stort engagemang för Hjärnfondens mål och vision och engagemanget sprids till medarbetare, kunder och leverantörer. Företagens bidrag betyder även att de stödjer forskningen med betydande summor.

Sammanfattning av effektrapporten

Under året har Hjärnfonden upprättat en effektrapport i enlighet med FRII:s kvalitetskod (Frivilligorganisationernas Insamlingsråd), i syfte att för givare, allmänheten och andra intressenter visa vilken nytta Hjärnfonden gör.

Hjärnfondens vision är att ingen ska behöva lida av sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar i hjärnan. Det långsiktiga målet för Hjärnfonden är att hjärnrelaterad ohälsa ska kunna förebyggas, lindras och botas. Varje framgång på vägen mot målet innebär mindre lidande, räddade liv, och höjd livskvalitet för dem som blir hjälpta.

Det bedrivs idag mycket kvalificerad hjärnforskning i Sverige, men samtidigt finns en mängd lovande forskningsprojekt som skulle kunna sättas igång, men där finansieringen fattas. Dessutom skulle mycket vinnas om projekt kunde erhålla större stöd än som nu är möjligt. Hjärnfonden vill därför öka takten mot målet för att göra det möjligt för hjärnforskarna att ta fram nya behandlingsmetoder, och därigenom rädda liv och minska lidande.

Hjärnfondens insamling har på 20 år gått från 290 tusen kronor till 111 miljoner kronor 2014. Totalt har under 20 år 704 miljoner kronor samlats in tack vare gåvor från privatpersoner och företag. Fokus i Hjärnfondens arbete är anslag till hjärnforskningen och ökad kunskap om hjärnans sjukdomar och vikten av forskning. Sedan Hjärnfonden bildades för 20 år sedan har 660 forskningsprojekt fått stöd och mer än 512 miljoner kronor har delats ut till forskning och information om hjärnan.

Hjärnfondens främsta mål är att stödja mer forskning om hjärnan. Därför följer fonden med stort intresse de framsteg som sker genom forskning och som givarna varit delaktiga i att möjliggöra. Här krävs tålamod, eftersom forskning tar lång tid. Dessbättre kommer forskningen allt längre när det gäller insikter om hur hjärnan fungerar och hur man förebygger och botar sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar i hjärnan. Det är svårt att mäta resultat på årsbasis. Här är dock några exempel på framgångsrika forskningsresultat inom hjärnforskningen som Hjärnfonden stöttat.

- Nya sätt att ”vaccinera” mot Alzheimers sjukdom prövas nu kliniskt.
- Stamcellstekniker har utvecklats så att vi kan omvandla andra celler från en patient till nervceller som skulle kunna transplanteras vid till exempel Parkinsons sjukdom.
- Behandlingen av den vanligaste typen av stroke har radikalt förbättrats genom propplösande medicin och utdragning av proppar.
- Experimentella studier talar för att följderna av en akut ryggmärgsskada skulle kunna minskas med en medicin.
- Blodstamcellstransplantation tycks kunna ”bota” svåra former av MS.

Hjärnfondens andra mål är att hjärnan ska få den uppmärksamhet den förtjänar - att hjärnan ses som livets kärna och att dess ohälsa är orsak till många folksjukdomar. Uppgiften att informera om hjärnans sjukdomar är omfattande. Idag är kunskapen om, och intresset för hjärnans sjukdomar betydligt lägre än för andra folksjukdomar i Sverige, till exempel cancer. Många svenskar känner inte till att en stor del av våra vanligaste sjukdomar har sitt ursprung i hjärnan och att flera av de stora folksjukdomarna, som vi idag har dålig bot för, är hjärnsjukdomar.

Hjärnfonden är den fond och paraplyorganisation som stödjer all forskning kring hjärnrelaterad ohälsa i bred bemärkelse. Med ökad kunskap kan fler människor få rätt diagnos och bättre förutsättningar att leva ett värdigt liv. Kunskapsspridning innebär även att förmedla hur viktigt det är med forskning om hjärnan för att rädda liv, bota, lindra och förhindra ohälsa som är relaterad till hjärnan.

För att arbeta mot målen bedriver Hjärnfonden ett aktivt informationsarbete på dessa områden, med olika fokus och budskap, och förmedlat i olika kanaler, med syftet att nå fram till allmänheten och viktiga beslutsfattare. Genom att sprida kunskap både i köpta, egna och förtjänade kanaler arbetade Hjärnfonden hela året med att öka kännedomen om hjärnan, dess kapacitet, sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar samt den stora betydelsen av mer forskning på hjärnans område.

Finansiella instrument

Hjärnfondens tillgångar hanteras utifrån en av styrelsen antagen och godkänd placeringspolicy. Hjärnfonden har en försiktig placeringsinriktning där en majoritet av tillgångarna i ett normalläge ska vara placerade i räntebärande tillgångar, medan övrigt kapital är placerat i aktierelaterade tillgångsslag.

Aktierisk omfattar aktiekursrisk, likviditetsrisk samt motpartsrisk. Med aktiekursrisk avses risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden. I syfte att begränsa och kontrollera de risker som är förknippade med värdepappersförvaltning har styrelsen i placeringspolicyn fastställt de ramar som skall gälla för placeringar i aktier och aktierelaterade instrument som till exempel aktiefonder. Regler är också antagna som avgör med vilka motparter affärer kan göras. Placeringsresultatet, motparter och likviditet följs löpande upp på stiftelsens styrelsesammanträden.

Hjärnfondens kapital förvaltas diskretionärt av extern part, vilket innebär att Hjärnfonden ej själv fattar de löpande placeringsbesluten utan överlåtit detta åt förvaltaren. Förvaltaren har att förhålla sig till den av styrelsen framtagna placeringspolicyn.

Enligt Hjärnfondens placeringsreglemente, som reviderades under 2014, ska den långsiktiga normalportföljen innehålla en mindre del aktier och merparten räntebärande värdepapper. Vid årets slut var fördelningen, beräknad på marknadsvärdet, 63 procent räntebärande tillgångar respektive 37 procent i aktierelaterade tillgångar.

Marknadsvärdet av innehavet av långfristiga värdepapper uppgick vid årets slut till 54 miljoner kronor (47). Likviditeten var mycket god, banktillgodohavanden uppgick till 43 miljoner kronor (23).

Resultat och ställning

Intäkter, mkr

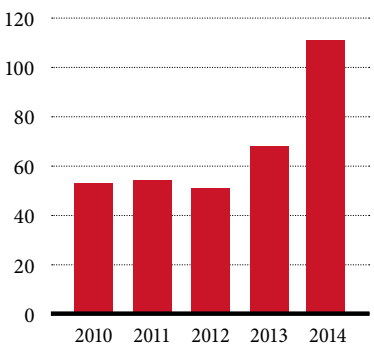

Ändamålskostnader, mkr

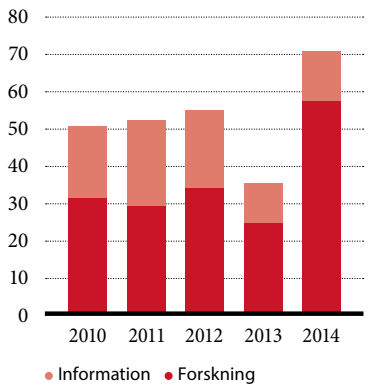

Kostnader i förhållande till intäkter, %

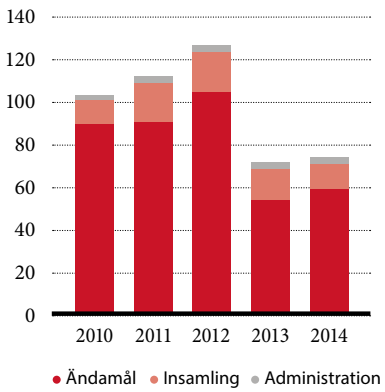

Tack vare gåvor från många engagerade privatpersoner och företag kunde Hjärnfonden 2014 samla in 110,5 miljoner kronor till livsviktigt forskning och information om hjärnan. Det är den högsta insamlingssiffran i fondens 20-åriga historia. I stort sett alla intäktsslag har ökat. Gåvor som kommer från testamenten skrivna till förmån för Hjärnfonden är en viktig och ökande del av den totala insamlingen och står för den största ökningen under året. Bortser man från testamentesgåvor kan noteras att övrig insamling ökat med 49 procent. Mycket glädjande är samarbetet med Hjärnfondens företagspartners Bisnode och Skellefteåkraft som etablerats under året samt att Hjärnfonden blev förmånstagare i Svenska PostkodLotteriet.

Under året har Hjärnfonden fördelat 71,6 miljoner kronor (36,2) för forskning och information.

De två senaste årens rekord vad gäller insamlingsresultat och det faktum att ökningen inträffat under de sista kvartalen har medfört att medel använda för ändamålen proportionellt sett varit lägre än tidigare. De ökade intäkterna skapar dock stora möjligheter att dela ut mer forskningsstöd och intensifiera informationssatsningar även kommande år, vilket styrelsen beslutat om.

Fördelning mellan forskningsstöd och informationsverksamhet var 57,4 miljoner kronor (24,2) respektive 14,2 miljoner kronor (12,0).

Insamlingskostnaderna uppgick till 14,2 miljoner kronor (9,5) och administrationskostnaderna till 2,8 miljoner kronor (2,2). Enligt reglerna för 90-konto, utfärdade av Svensk Insamlingskontroll, får summan av insamlings- och administrationskostnaderna uppgå till högst 25 procent av insamlade medel. Hjärnfondens insamlings- och administrationskostnader uppgår till 16 (18) procent.

5 år i sammandrag

Nyckeltal i %	2010	2011	2012	2013	2014
Administrationskostnader/ verksamhetsintäkter	2	3	3	3	3
Insamlingskostnader/ verksamhetsintäkter	13	19	19	15	13
Administrations- och insamlingskostnader/ verksamhetsintäkter	15	22	22	18	16
Utbetalningar till ändamålet/verksamhetsintäkter	91	92	104	56	65

Sammanställning i 3-årsperioder

	2010-2012	2011-2013	2012-2014
Verksamhetsintäkter	164	174	228
Ändamålsintäkter	157	143	162
Ändamålskostnader/ verksamhetsintäkter (%)	96	82	71

Kommentar till årets resultat och nyckeltal

Enligt Svensk Insamlingskontrolls regler ska minst 75 procent av insamlade medel under en treårsperiod delas ut till ändamålen. Hjärnfonden har traditionellt legat högt, vissa år över 100 procent. För den senaste treårsperioden har 71 procent delats ut till ändamålen. Den lägre utdelningsgraden under de två senaste åren, 2013 och 2014, beror på att verksamhetsintäkterna ökat mycket starkt jämfört med tidigare år och att ökningarna har skett under årens sista kvartal då forskningsstöden redan varit utdelade och informationssatsningarna planerade och till stor del redan genomförda. För att på bästa sätt värna om givarnas pengar slussas därför medel till kommande år för att förstärka satsningar på forskning och information, vilket styrelsen beslutat om.

Anställda

Hjärnfonden vill verka för en levande diskussion i vid bemärkelse om jämställdhetsfrågor. Stiftelsen eftersträvar en arbetsplats där alla får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Med jämställdhet avses den demokratiska grundidén om alla människors lika värde. Det innebär för arbetsgivaren att ingen, vare sig nuvarande medarbetare eller arbetssökande får diskrimineras. Med jämställdhet avses kvinnors och mäns lika rättigheter och skyldigheter, där jämställdhetslagen tar särskilt sikte på kvinnors och mäns jämställdhet i arbetslivet. Vid nyrekryteringar eftersträvar därför stiftelsen att om möjligt nå en balans både ur köns- och mångfaldsperspektiv.

Samverkan mellan ledare och medarbetare ska fungera så att erfarenheter och synpunkter beträffande arbetsmiljöarbetet tas tillvara och medarbetarna känner delaktighet i arbetsmiljöarbetet. På arbetsplatsen finns ett skyddsombud och en skyddskommitté. Hjärnfonden strävar även, så långt det är ekonomiskt möjligt, efter att tillgodose de anställdas behov av kompetensutveckling. Hjärnfonden har sedan tidigare tecknat kollektivavtal.

Andra väsentliga händelser och framtida utveckling

Hjärnfonden kunde 2014 stötta hjärnforskningen i Sverige med 57 miljoner kronor. Tyvärr är det bara en bråkdel av vad forskarna egentligen skulle behöva. Därför måste insamlingen till forskning öka. Varje gåva har stor betydelse för att vi ska nå betydande genombrott och hålla fler hjärnor friska längre.

Det rekordstora insamlingsresultatet 2014 ökar möjligheterna till mer omfattande stöd till forskning och information kommande år. Målsättningen är att ytterligare öka insamlingen genom fortsatt och utökat stöd från befintliga givare, rekrytering av nya givare samt genom ett större fokus på aktiviteter tillsammans med donatorer och företag.

I syfte att effektivisera insamlingsarbetet har Hjärnfonden under året:

- Initierat satsning för att åstadkomma långsiktig tillväxt av insamlade medel genom att införa ett strukturerat arbetssätt för att rekrytera fler givargrupper, prova nya insamlingskanaler och budskap, samt effektivisera och stärka analys- och uppföljningsarbetet.
- I oktober införlivat givarservicefunktionen (minnes- och högtidsgåvor) som en tid legat på entreprenad. Två nya medarbetare har rekryterats.
- Förädlat och utvecklat arbetssätt när det gäller organisation, kommunikation och förändring för att stå rustade och stärkta inför kommande år med dess utmaningar och möjligheter. Organisationen anpassades under året för att ytterligare stärka och samordna fokus på insamling.

Ökad kännedom om hjärnan och Hjärnfondens arbete är en förutsättning för fortsatt tillväxt av insamlade medel, vilket skapar möjligt att förstärka stödet till forskning och information om hjärnan. Visionen är att hjärnan ska få den uppmärksamhet den förtjänar - att hjärnan ses som livets kärna och att dess ohälsa är orsak till ett antal folksjukdomar. Hjärnfonden ska vara den naturliga talespersonen för hjärnan som allmänheten, media och politiker vänder sig till i syfte att få den samlade expertkunskapen kring situation, drabbade och forskning.

Visionen är att anslagen till forskning om hjärnan matchar samhällskostnaden så att man minskar lidandet för alla drabbade och deras omvärld.

Information

Stiftelsen står under tillsyn av Länsstyrelsen i Stockholms län. Stiftelsen är innehavare av 90- konto och står därmed även under tillsyn av Svensk Insamlingskontroll.

Hjärnfonden har plusgironummer 90 11 25-5 och bankgironummer 901-1255. Hjärnfonden är också medlem i FRII, Frivilligorganisationernas Insamlingsråd. För information om FRII:s rekommendationer och etiska regler – se FRII:s hemsida www.frii.se.

Hjärnfonden följer FRII:s kvalitetskod och har upprättat en effektrapport. Effektrapporten för Hjärnfonden finns bland annat tillgänglig på Hjärnfondens webbplats www.hjarnfonden.se.

Resultaträkning

Tkr	Not	2014	2013
Verksamhetsintäkter			
Gåvor	2	109 885	64 513
Nettoomsättning		664	555
Summa verksamhetsintäkter		***110 549***	***65 068***
Verksamhetskostnader	3, 4		
Ändamålskostnader	5	-71 583	-36 228
Insamlingskostnader	6	-14 214	-9 544
Administrationskostnader	7	-2 800	-2 232
Summa verksamhetskostnader		***-88 597***	***-48 004***
Verksamhetsresultat		***21 952***	***17 064***
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	1 451	1 417
Ränteintäkter och liknande resultatposter	9	324	144
Summa resultat från finansiella investeringar		***1 775***	***1 561***
Årets resultat		***23 727***	***18 625***
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen (se ovan)		23 727	18 625
Avsättning till ändamålsbestämda medel		-18 152	–
Nyttjande av ändamålsbestämda medel		22 713	4 000
Kvarstående belopp för året/balanserat kapital		***28 288***	***22 625***

Balansräkning

Tkr	Not	2014-12-31	2013-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	10	81	85
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	11	46 847	42 564
Summa anläggningstillgångar		***46 928***	***42 649***
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		780	–
Kortfristiga fordringar		32	1 232
Förutbetalda kostnader	12	1 740	480
Summa kortfristiga fordringar		***2 552***	***1 712***
Kortfristiga placeringar	13	14 089	–
Kassa och bank		42 985	22 682
Summa omsättningstillgångar		***59 626***	***24 394***
Summa tillgångar		***106 554***	***67 043***
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital		420	420
Ändamålsbestämda medel		4 999	9 559
Balanserat kapital		70 091	41 804
Summa eget kapital		***75 510***	***51 783***
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 853	1 972
Beslutade ej utbetalade stipendier/forskningsbidrag	14	23 634	12 465
Övriga kortfristiga skulder		713	351
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15	1 844	472
Summa kortfristiga skulder		***31 044***	***15 260***
Summa eget kapital och skulder		***106 554***	***67 043***
Ställda säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser	16	Inga	5 500

Eget kapital

	Stiftelse-kapital	Eberts fond	Ändamåls-best. medel	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2014-01-01	***20***	***400***	***9 559***	***41 804***	***51 783***
Ändamålsbestämt av givaren	–	–	18 152	-18 152	–
Utnyttjande	–	–	-22 713	22 713	–
Årets resultat	–	–	–	23 727	23 727
Eget kapital 2014-12-31	***20***	***400***	***4 998***	***70 091***	***75 510***

Ändamålsbestämda medel

Specifikation av ändamålsbestämda medel	2014	2013
Hjärntumör	1 618	–
ALS	1 101	298
Epilepsi	774	1 096
Beroendesjukdomar	–	7 330
Övriga forskningsområden	1 506	835
Summa ändamålsbestämda medel	***4 999***	***9 559***

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Hjärnfondens redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3) och FRIIs Styrande riktlinjer för årsredovisning.

Övergång till K3-regelverket har inneburit ett byte av redovisningsprincip. Detta byte har inte haft någon omräkningseffekt på 2013 års siffror.

Hjärnfondens intäkter

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som Hjärnfonden erhållit för egen räkning redovisas som intäkt.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls.

En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller en kostnad beroende på om gåvan förbrukas direkt eller inte. Gåvor som Hjärnfonden avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgångar.

Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde.

I de fall Hjärnfonden lämnar en ersättning för att erhålla gåvan minskas gåvans värde med ersättningen.

Som gåvor inkluderas mottagna gåvor från allmänheten, företag, organisationer, samfund, privata och ideella fonder och stiftelser samt sponsring.

Med gåva och testamente avses tillgång som lämnats utan krav på ekonomisk motprestation.

Tillgångar, framförallt fastigheter, aktier och andra värdepapper, som doneras till Hjärnfonden värderas till verkligt värde vid gåvotillfället. Gåvan bokas som en omsättningstillgång om tillgången ska avyttras snarast möjligt. Om syftet är att behålla tillgången redovisas den som materiell eller finansiell anläggningstillgång. Intäkten som uppstår vid värderingen till marknadsvärde redovisas bland Hjärnfondens intäkter.

I den mån det uppkommer en realisationsvinst/-förlust vid avyttringen redovisas denna också i posten Gåvor om tillgången avyttras kort efter att gåvan erhållits. Om gåvan är av finansiell karaktär och Hjärnfonden väntat med försäljningen i avsikt att erhålla ett bättre pris redovisas realisationsresultatet som en finansiell post.

Bidrag

Villkorade gåvor intäktsredovisades tidigare vid gåvotillfället för att därefter särredovisas som ändamålsbestämda medel i eget kapital. Enligt K3 skuldförs villkorade gåvor med återbetalningsskyldigheter till dess att villkoren är uppfyllda och ingår i begreppet bidrag. Villkorade gåvor med återbetalningsskyldighet som tidigare redovisats som ändamålsbestämda medel ska omklassificeras till skuld. Hjärnfonden har inga gåvor med återbetalningsskyldighet, varför någon omklassificering ej har skett.

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess att villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

Intäkt vid försäljning av böcker och annat informationsmaterial redovisas vid försäljningstillfället.

Hjärnfondens kostnader

Verksamhetskostnader

Hjärnfondens kostnader delas upp i ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Fördelning görs i enlighet med Svensk Insamlingskontrolls anvisningar. Detta innebär att kostnader som har ett direkt samband med ändamålsuppfyllelse eller insamling redovisas under respektive kostnadsslag. I fall det finns gemensamma kostnader i form av till exempel lokaler och personal sker en fördelning på de olika kostnadsslagen efter skälig grund. Kostnad som varken bedöms vara hänförlig till ändamålet eller insamling redovisas som administrationskostnad. Ändamålskostnader består i forskningsanslag/stipendier och informationskostnader. Kostnad för forskningsanslag och stipendier bokförs när beslut om tilldelning sker och Hjärnfonden förpliktigat sig att utge anslag eller stipendier. Kostnad för fleråriga forskningsanslag bokförs årsvis och den del som inte kostnadsförs redovisas som ansvarsförbindelse.

Leasingkostnader

Alla organisationens leasingavtal redovisas som operationella, det vill säga leasingavgiften (inklusive första förhöjd hyra) redovisas linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Tillgångar och skulder

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Avskrivning görs systematiskt över den bedömda nyttjandeperioden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

Inventarier	3-5 år

Finansiella tillgångar
Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter.

Efter det första redovisningstillfället värderas kortfristiga placeringar enligt lägsta värdets princip, det vill säga till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen (K3 kap 11).

Efter första redovisningstillfället värderas långfristiga finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivning (K3 kap 11).

Aktier och andelar som erhållits genom testamente eller gåva värderas till verkligt värde (ofta börskursen) vid gåvotillfället.

Alla tillgångar som innehas för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip respektive vid nedskrivningsprövning.

Fordringar
Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Ändamålsbestämda medel
I posten Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel. Se även eget-kapital rapporten.

Skuld för beslutade ej utbetalda bidrag
I de fall Hjärnfonden fattat beslut om utbetalning av forskningsanslag/stipendier och meddelat mottagaren men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en kortfristig skuld

Not 2 Gåvor och bidrag

Gåvor som redovisats i resultaträkningen, Tkr	2014	2013
Insamlade medel		
Allmänheten	42 151	33 618
Företag	7 500	–
Testamenten	60 234	30 895
Summa	***109 885***	***64 513***
Nettoomsättning		
Övriga verksamhetsintäkter	664	555
Summa	***664***	***555***

Not 3 Leasingavgifter

Tkr	2014	2013
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	-802	-751
Summa	***-802***	***-751***
Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	757	757
1-5 år	1 072	1 829
Summa	***1 027***	***1 835***

Den operationella leasingen avser lokalhyra och sträcker sig till och med maj 2017.

Not 4 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader samt medelantal anställda

Tkr	2014	2013
Löner och andra ersättningar		
Styrelse	–	–
Vetenskapliga nämnden	504	508
Generalsekreterare	1 007	989
Övriga anställda	3 715	2 780
Summa löner och ersättningar	***5 226***	***4 277***
Sociala kostnader	2 240	1 926
(varav pensionskostnader)	769	647
Summa sociala kostnader	***3 009***	***2 573***

Av pensionskostnaderna avser 243 tkr (243 tkr) generalsekreteraren.
Avtal om avgångsvederlag: Vid uppsägning av generalsekreterare från Hjärnfondens sida utgår lön under 12 månader.
Avräkning ska ske mot eventuell lön från nyanställning under uppsägningstiden.
Medelantalet anställda har under året uppgått till 10,5 (9,5) varav 9 (9) kvinnor.
Könsfördelning i styrelsen på balansdagen: 2 (1) kvinna och 4 (6) män.

Not 5 Ändamålskostnader

Tkr	2014	2013
Forskning		
Under året beslutade stipendier	7 000	5 600
Återförda stipendier	-46	-359
Bidrag till forskningsprojekt	49 725	18 275
Kostnader för Vetenskapliga nämnden	716	705
Summa forskningskostnader	***57 395***	***24 221***
Information		
Tryck och marknadsföring	10 751	8 506
Personalkostnader	2 587	2 691
Övriga externa kostnader (IT, hyra, telefon, porto mm)	850	810
Summa informationskostnader	***14 188***	***12 007***
Summa ändamålskostnader	***71 583***	***36 228***

Not 6 Insamlingskostnader

Tkr	2014	2013
Tryck och marknadsföring	9 298	5 458
Personalkostnader	3 253	2 247
Övriga externa kostnader (IT, hyra, telefon, tackbrev mm)	1 663	1 839
Summa insamlingskostnader	***14 214***	***9 544***

Not 7 Administrationskostnader

Tkr	2014	2013
Personalkostnader	1 456	1 170
Externa kostnader (IT, hyra, revision, mm)	1 344	1 062
Summa administrationskostnader	***2 800***	***2 232***

Not 8 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

Tkr	2014	2013
Utdelningar	131	154
Realisationsresultat vid försäljningar, netto	1 320	1 263
Summa	***1 451***	***1 417***

Not 9 Ränteintäkter och liknande resultatposter

Tkr	2014	2013
Utdelningar	16	8
Realisationsresultat vid försäljning	89	–
Räntor	219	136
Summa	***324***	***144***

Not 10 Inventarier

Tkr	2014	2013
Ingående anskaffningsvärden	769	769
Årets inköp	43	–
Försäljningar och utrangeringar	-390	–
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	***422***	***769***
Ingående avskrivningar	-684	-581
Försäljningar och utrangeringar	390	–
Årets avskrivningar	-47	-103
Utgående ackumulerade avskrivningar	-341	-684
Utgående restvärde	***81***	***85***

Not 11 Långfristiga värdepappersinnehav

Tkr	2014	2013
Ingående anskaffningsvärde	42 564	41 518
Årets anskaffningar	9 769	20 164
Årets försäljningar	-5 486	-19 118
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	***46 847***	***42 564***
Bokfört värde fördelat på tillgångsslag		
Aktierelaterade värdepapper	14 531	11 754
Ränterelaterade värdepapper	32 317	30 811
Summa	***46 848***	***42 565***
Marknadsvärden fördelat på tillgångsslag		
Aktierelaterade värdepapper	20 208	15 199
Ränterelaterade värdepapper	33 407	31 846
Summa	***53 615***	***47 045***

Placeringar i värdepapper sker i allt väsentligt i ränte- och aktiefonder baserat på Hjärnfondens placeringspolicy som styrelsen vid var tid beslutat om.

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Tkr	2014	2013
Förutbetalda hyror	189	189
Upplupna gåvor	172	35
Upplupna testamenten	1 364	–
Övriga poster	15	256
Summa	***1 740***	***480***

Not 13 Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar avser fonder som placerar i räntebärande fondpapper och penningmarknadsinstrument utfärdade i svenska kronor. Den genomsnittliga löptiden för placeringarna, mätt på den totala fondförmögenheten, är maximalt ett år.

Not 14 Beslutade ej utbetalda stipendier/forskningsbidrag

Tkr	2014	2013
Tidigare år beslutade ännu ej utbetalade stipendier	730	1 062
Under året beslutade stipendier	7 000	5 600
Beslutade bidrag till forskningsprojekt	15 904	5 804
Summa	***23 634***	***12 466***

Not 15 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Tkr	2014	2013
Förutbetald intäkt	500	–
Upplupen extern kostnad	955	–
Personalrelaterade kostnader	286	227
Övriga poster	103	245
Summa	***1 844***	***472***

Not 16 Ansvarsförbindelse

Avser beslutade ej skuldförda fleråriga forskningsanslag.

Stockholm 2015-03-05

Lars Olson
Ordförande

Per Nydahl

Lars Bergman

Mathias Engdahl

Louise Westerberg

Susanne Hobohm

Vår revisionsberättelse har lämnats 2015-03-27

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Jenny Granell
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden, organisationsnummer 802017-8664

Rapport om årsredovisningen
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2014.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen
Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur stiftelsen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i stiftelsens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2014.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorernas ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande.

Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande
Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Stockholm den 27 mars 2015

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Jenny Granell
Auktoriserad revisor

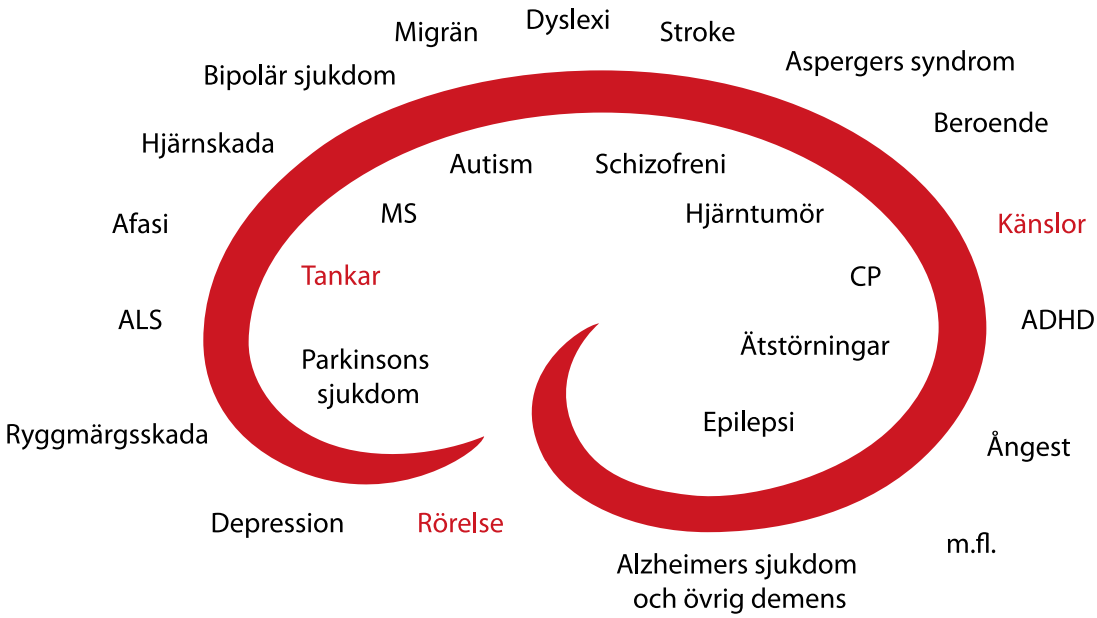

”Hjärnan och dess sjukdomar är ett viktigt forskningsområde. Många av oss berörs, då mer än var tredje svensk någon gång i livet drabbas av hjärnsjukdom – såsom stroke, demens, migrän, depression eller beroende”

H.K.H. Kronprinsessan Victoria, beskyddare av Hjärnfonden

Var med i kampen mot lidandet orsakat av sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar i hjärnan. Gåvor till hjärnforskningen räddar liv och förbättrar livskvaliteten för drabbade och deras familjer.

Hjärnfonden

Hjärnfonden, Riddargatan 17 A, 114 57 Stockholm
08-40 60 800 | BG 901-1255 | PG 901125-5
hjarnfonden.se, facebook.com/hjarnfonden

90 KONTO | SVENSK INSAMLINGS KONTROLL